

Trimestriële Indicatoren van de Arbeidsmarkt

Situatie op 31 maart 2023

'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt' is een publicatie uitgegeven door de RVA:
Keizerslaan 7
1000 Brussel
Tel. 02 515 44 35
Fax 02 515 44 54

Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Marc Vandenbergh.

Verantwoordelijke publicatie:
Hugo Boonaert,
Janick Pirard.

Hoofdredacteur:
Michiel Segaert.

Redactie:
Hilde Geeraers,
Brendan Verdonck,
Leen Vranckx,
David Sauwens,
Sébastien Malevez,
Jochen Vandekerkhove,
Jonathan Godfroid,
Nathalie Nuyts,
Georges Martens,
Sébastien Votquenne.

Hebben ook meegewerkt aan dit nummer:
Béatrice Depas,
Carline Saucez,
Marie-Paule Vandendeurpel,
Martine Vereeken,
Françoise Cassiman,
Oscar Gwiza,
Toon Luykx.

Vormgeving:
Grafische Dienst –
directie Communicatie

Drukwerk:
dienst Drukkerij -
directie Communicatie

De gedeeltelijke of volledige overname van de teksten is slechts toegestaan mits schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN 2952-6590 (print)
ISSN 2952-6604 (online)

Woord vooraf

De RVA publiceert op regelmatige basis zijn voornaamste statistieken. Maandelijks verschijnen uitgebreide gegevenstabellen over de belangrijkste RVA-opdrachten op de website. Daarnaast wordt een beknopt commentaar gepubliceerd over de evolutie van de vergoede werkloosheid op basis van de betaalstatistieken van de werkloosheidsuitkeringen en over de evolutie van de werkonderbrekingen in het kader van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematisch verlof. Ook stelt de RVA elk jaar een gedetailleerd jaarverslag op. Naast een activiteitenverslag omvat dit een uitgebreid statistisch volume waarin alle stelsels die onder de RVA-opdrachten vallen (tijdelijke en volledige werkloosheid, loopbaanonderbreking en tijdskrediet...) worden toegelicht.

Deze publicatie, de 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt', bevat dan weer de recentste trimestriële gegevens over die RVA-opdrachten. Door driemaandelijks gegevens te publiceren, kan de RVA de tendensen in deze stelsels en in de ruimere context van de arbeidsmarkt sneller opsporen dan in het jaarverslag. Tegelijk wordt de impact verzacht van bepaalde seizoensgebonden of technische effecten die een maandelijkse statistiek kunnen beïnvloeden.

De structuur van deze publicatie is in grote lijnen gebaseerd op de reglementaire indeling van de diverse RVA-opdrachten (hoofdstukken 3 tot 6), die ook aan de basis ligt van de indeling van de RVA-website en de daar beschikbare statistieken. Vooraan wordt echter een synthetisch overzicht van de evolutie van de behandelde RVA-opdrachten geplaatst (hoofdstuk 1). Om deze trimestriële indicatoren te kaderen in een ruimere context, is hoofdstuk 2 bovendien gewijd aan een aantal bijkomende conjuncturele indicatoren uit externe bronnen (bv. de evolutie van de economische conjunctuur, het aantal werkaanbiedingen, de uitzendarbeid...), incl. een aantal elementen voor een internationale vergelijking.

Waar mogelijk wordt voor de weergave van de gegevens telkens gekozen voor een reeks die 5 jaar teruggaat. De gegevensweergave in de hoofdstukken wordt beperkt tot een vergelijking van het recentste trimester en de daarmee overeenstemmende trimesters van de besproken periode. Dit heeft als voordeel dat de analyses kunnen worden losgekoppeld van eventuele seizoenseffecten. Om voor de beschouwde periode wel een volledige, doorlopende gegevensreeks te kunnen voorzien van de behandelde materies, wordt aansluitend op deze publicatie een uitgebreide statistische bijlage gepubliceerd.

Het spreekt voor zich dat de RVA, naast deze periodieke publicaties, studies over specifieke thema's zal blijven voorzien op zijn website ter aanvulling van de bijdrage van de RVA aan de analyse en de vooruitgang van onze arbeidsmarkt.

De administrateur-generaal,

Dr. Jean-Marc Vandenberg

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	3
1 Het trimester in vogelvlucht	7
2 Maatschappelijke en socio-economische context	13
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt.....	13
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	16
3 Volledige werkloosheid	21
3.1 Kerncijfers	21
3.2 Evolutie van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ).....	23
3.3 Evolutie van de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ)..	30
3.4 Bijzondere vrijstellingen	32
3.5 Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid	34
4 Tijdelijke werkloosheid	39
4.1 Kerncijfers	39
4.2 Volgens activiteitstak	40
4.3 Volgens motief	42
4.4 Volgens gewest	43
4.5 Volgens geslacht	44
5 Onderbrekingsuitkeringen	45
5.1 Kerncijfers	45
5.2 Tijdskrediet	48
5.3 Thematische verlopen.....	50
5.4 Loopbaanonderbreking.....	53
5.5 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens motief	55
6 Overige uitkeringen	58
6.1 Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU).....	58
6.2 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	63
6.3 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen	67
6.4 Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels	68
7 Lijst van tabellen en grafieken	70

1

Het trimester in vogelvlucht

Tabel 1
Algemeen overzicht van de groepen uitkeringstrekkers

	T1 2019	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	Evol. T1 2019 - T1 2023	Evol. T1 2022 - T1 2023
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	419.153	377.016	379.189	324.292	302.808	-27,8%	-6,6%
<i>Werkzoekenden</i>	346.969	330.910	350.713	305.116	290.503	-16,3%	-4,8%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	72.184	46.107	28.476	19.175	12.305	-83,0%	-35,8%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	41.302	38.973	36.127	33.130	29.381	-28,9%	-11,3%
Tijdelijke werkloosheid	137.030	298.153	454.376	263.543	130.349	-4,9%	-50,5%
Onderbrekingsuitkeringen	252.497	249.229	237.579	233.827	239.089	-5,3%	+2,3%
<i>Tijdskrediet</i>	111.973	102.012	96.125	90.244	91.066	-18,7%	+0,9%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	55.543	50.545	44.321	38.708	35.377	-36,3%	-8,6%
<i>Thematische verloven</i>	84.981	96.672	97.133	104.875	112.646	+32,6%	+7,4%
Overige uitkeringen	102.238	96.324	81.385	77.876	65.090	-36,3%	-16,4%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	36.118	34.429	32.963	31.398	25.477	-29,5%	-18,9%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	59.395	56.169	43.446	42.026	35.843	-39,7%	-14,7%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	4.264	3.625	2.873	2.897	2.663	-37,5%	-8,1%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	2.460	2.102	2.103	1.555	1.106	-55,0%	-28,8%
Algemeen totaal	952.220	1.059.695	1.188.656	932.667	766.717	-19,5%	-17,8%

Tabel 1 biedt een algemeen overzicht van de groepen RVA-uitkeringstrekkers die in de volgende hoofdstukken aan bod komen. Het totaal van de uitkeringstrekkers is in T1 2023 met 17,8% gedaald op jaarbasis. Het aantal vergoede werklozen daalt met 6,6% op jaarbasis. De werkzoekenden kennen een daling met 4,8%. De grootste relatieve daling is er bij de niet-werkzoekenden: hun aantal blijft snel dalen (-35,8%).

Ten opzichte van het eerste trimester van vorig jaar is de groep tijdelijk werklozen gedaald met 50,5%.

De groep met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA) omvat zowel werklozen als werkenden. Deze kleine groep daalt met -11,3% op jaarbasis.

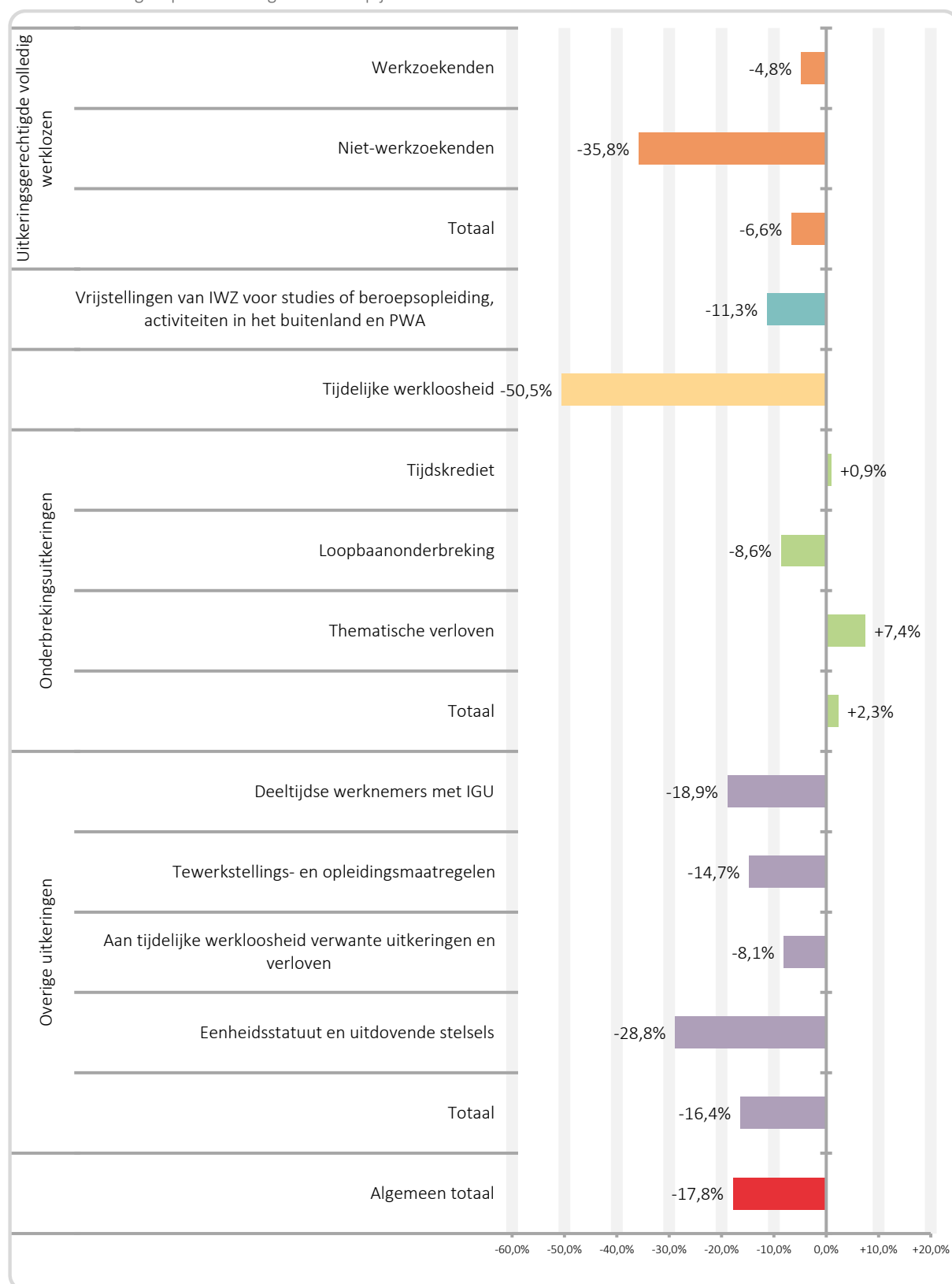
De groep werknemers met een uitkering voor tijdskrediet, loopbaanonderbreking of voor een thematisch verlof stijgt met 2,3%. We noteren een daling voor loopbaanonderbreking (-8,6%), een stijging voor tijdskrediet (+0,9%) en een stijging voor thematische verloven (+7,4%).

Voor de overige uitkeringen noteren we tenslotte een daling van 16,4% op jaarbasis. De grootste groep in deze categorie zijn de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen. Dit betreft grotendeels maatregelen waarvan de bevoegdheid overgedragen is naar de gewesten. Een groot deel is dan ook uitdovend, wat de daling met 14,7% op jaarbasis verklaart. Verder bevat deze groep de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering, deze dalen met 18,9% op jaarbasis. De aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven dalen met 8,1% op jaarbasis. Ten slotte bevat deze restgroep de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het eenheidsstatuut (crisispremie, ontslaguitkering en ontslagcompensatievergoeding), het halftijds brugpensioen en stelsels voor grensarbeiders.

In T1 2023 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 766.717 betalingen geteld, een aantal dat 19,5% lager ligt dan in T1 2019. Sinds meerdere jaren

evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens werd gebroken tijdens de periode 2020 - 2021 ten gevolge van de coronacrisis en het groot aantal betalingen tijdelijke werkloosheid dat hiervan het gevolg was. Wanneer we de vergelijking maken met het overeenkomstige trimester van het jaar 2019, zien we een grote afname van het aantal vergoede werklozen (-27,8%), vooral bij de niet-werkzoekenden (-83,0%). Bij de tijdelijk werklozen is er een daling van 4,9%. Er is een grote stijging van het aantal werknemers met een thematisch verlof (+32,6%) en een sterke daling van het aantal werknemers met loopbaanonderbreking (-36,3%) en tijdskrediet (-18,7%). Ook bij de vrijstellingen en de overige uitkeringen zijn er sterke dalingen van respectievelijk 28,9% en 36,3%.

Grafiek 1
Evolutie van de groepen uitkeringstrekkers op jaarbasis

De hierboven geschetste evoluties hebben uiteraard een impact op de verhouding tussen de verschillende uitkeringstrekkers van de RVA.

De vergoede werklozen vormen in T1 2023 met een aandeel van 39,5% de grootste groep, hun belang neemt af met 4,5 procentpunt ten opzichte van het overeenkomstige trimester van 2019. Deze daling is toe te schrijven aan de evolutie bij de niet-werkzoekenden (-6,0 procentpunt).

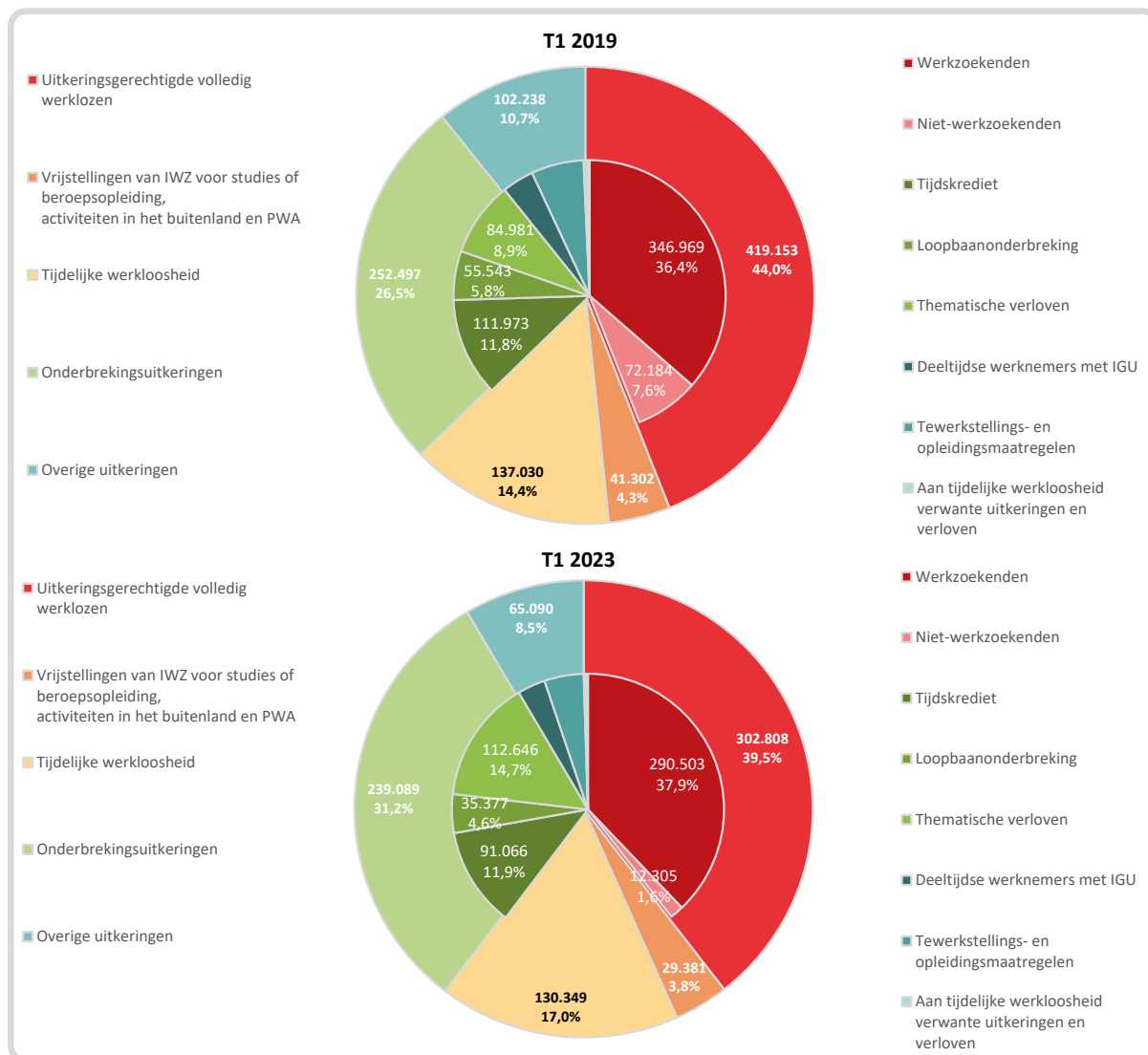
Ondanks een daling van het aantal betalingen is het belang van de groep van de tijdelijk werklozen in T1 2023 toegenomen ten opzichte van T1 2019: +2,6 procentpunt. Zij hebben een aandeel van 17,0%.

Het relatieve belang van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen is ten opzichte van T1 2019 afgenomen met 1,6 procentpunt. Het relatief belang van de vrijstellingen is afgenomen met 0,5 procentpunt.

In T1 2023 vertegenwoordigen de werknemers met een uitkering voor tijdskrediet, loopbaanonderbreking of een thematisch verlof 31,2% van de totale groep RVA-gerechtigden. Na de vergoede werklozen vormen zij de tweede grootste groep. Ten opzichte van T1 2019 is hun belang toegenomen (+4,7 procentpunt).

Grafiek 2

Evolutie van de onderlinge verhouding van de uitkerings-trekkers

2

Maatschappelijke en socio-economische context

2.1

Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt

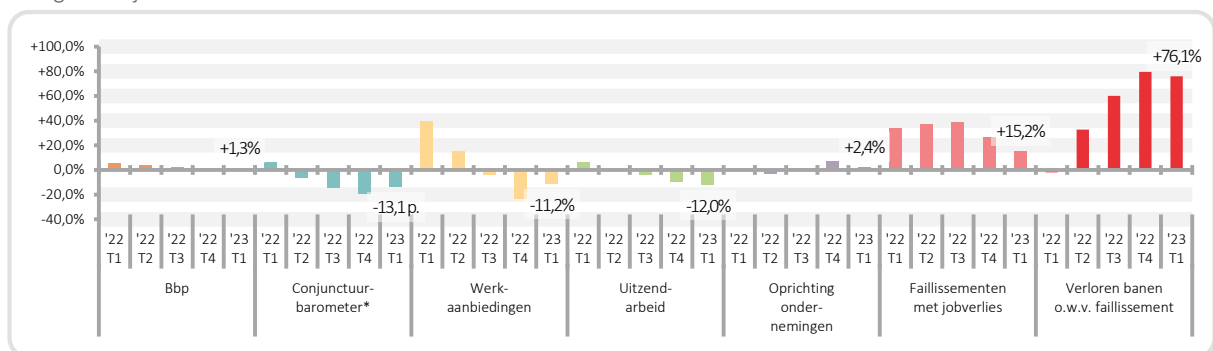
Het jaar 2022 ving aan met goede vooruitzichten in het licht van een tempering van de gevolgen van de coronacrisis, maar werd door het conflict in Oekraïne en de energiecrisis gekenmerkt met een hoge inflatie. Niettegenstaande kende het bbp in 2022 nog een positieve groei. In het eerste kwartaal van 2023 zien we de gevolgen van de economische turbulentie verder doorsijpelen.

Tabel 2
Conjuncturele indicatoren

T1	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting ondernemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2019	110.563	-1,3	103.975	646.376	10.110	896	6.968	1.618
2020	109.395	-5,2	94.285	575.892	11.405	950	6.690	528
2021	109.329	-4,3	104.251	575.540	13.244	555	4.557	1.820
2022	115.234	+1,8	145.536	610.066	13.305	743	4.473	693
2023	116.742	-11,3	129.168	536.852	13.618	856	7.875	2.436
Evol. 2019- 2023	+ 5,6%	-10,0 p.	+ 24,2%	- 16,9%	+ 34,7%	- 4,5%	+ 13,0%	+ 50,6%

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting ondernemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2019	100	+0,0 p.	100	100	100	100	100	100
2020	99	-3,9 p.	91	89	113	106	96	33
2021	99	-3,0 p.	100	89	131	62	65	112
2022	104	+3,1 p.	140	94	132	83	64	43
2023	106	-10,0 p.	124	83	135	96	113	151

Grafiek 3
Variatie t.o.v. het overeenkomstige trimester van het
voorgaande jaar¹

Bronnen: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2015 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens + perscommuniqué - INR - Flash estimate en kwartaalrekeningen (meest recente trimester); maandelijks conjunctuurenquête bij de ondernemingen – seizoengezuiverde gegevens (maandgemiddelde op jaarbasis); VDAB, FOREM, Actiris, ADG - Door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten; Federgon – Uitzendarbeid: Jaarlijkse groei + Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag – berekening RVA; FOD Economie – Oprichting van ondernemingen in de profitsector; Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (RVA); FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - Collectieve ontslagen (lange reeks)

* Omwille van zijn aard, wordt de evolutie van de conjunctuurbarometer uitgedrukt in punten i.p.v. percentages.

¹ Vanwege de grote variaties werden het aantal werknemers betrokken bij aankondiging van een collectief ontslag niet opgenomen in deze visuele weergave.

Tabel 3
Evolutie van het bbp

	Bbp in miljoenen kettingeuro's	Evolutie
2019	446.373	+2,3%
2020	422.435	-5,4%
2021	448.992	+6,3%
2022	463.573	+3,2%
2023*	464.500	+0,2%
	468.209	+1,0%
2024*	469.610	+1,1%
	476.168	+1,7%

* Vooruitzichten gebaseerd op de Economische Begroting van het Federaal Planbureau, Economische projecties en Belgian Prime News van de Nationale Bank, Regards économiques van IRES, World Economic Outlook van het IMF, Economic forecasts van de Europese Commissie en de Belgium Economic Forecast van de OESO. De tabel geeft de minimale en de maximale geraamde groei weer op basis van die diverse vooruitzichten.

Zwaar getroffen door de coronacrisis en met een recordrecessie in het tweede kwartaal van 2020 (-11,8%), groeide het bbp opnieuw in 2021 en dit sneller dan verwacht. Met een groei van +6,3% voor het gehele jaar, was het bbp ongeveer terug op het niveau van voor de crisis. In het eerste kwartaal van 2023 kende het bbp een lichte stijging van 1,3% op jaarbasis, vergeleken met de stijging van 1,5% in het voorgaande kwartaal, wat wijst op een licht neerwaartse curve.

De prognoses voor 2023 en 2024 zijn nog onzeker. Alle geraadpleegde agentschappen blijven (beperkte) groei aankondigen voor de twee jaar: tussen 0,2 en 1,0% voor 2023 en van 1,1 tot 1,7% voor 2024. De conjunctuurbarometer, die -36 punten liet noteren op het hoogtepunt van de coronacrisis, vertoont sinds april 2021 weer gunstige waarden met een gemiddelde van +6 punten. In het eerste kwartaal van 2023 werd de negatieve trend die in juni 2022 was begonnen verdergezet (-13,1p verschil op jaarbasis).

Dit heeft voor het eerst invloed op de werkgelegenheidscijfers: 129.168 vacatures op de markt in T1 2023, d.w.z. 11,2% minder dan in T1 2022. Een kleine stijging is zichtbaar aan de kant van nieuwe bedrijven en vertegenwoordigt, met 13.618 opgerichte bedrijven. Het aantal gepresteerde uren uitzendarbeid daalt sterk (-12,0%).

Het aantal faillissementen met banenverlies laat een stijging zien ten opzichte van T1 2022 (+15,2%). In vergelijking met de resultaten van 2019 zien we een stijging van 13,0%. Evenzo is het aantal collectieve ontslagen sterk gestegen tegenover het jaar voordien.

2.2

De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context

2.2.1

Werkloosheidsgraad

Tabel 4

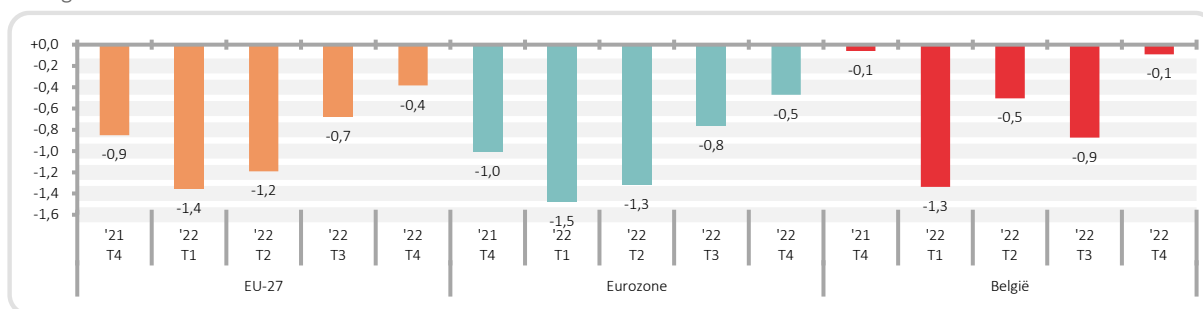
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

T4	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2018	7,2	8,0	5,8	-	-	-
2019	6,7	7,5	5,2	-0,5	-0,5	-0,5
2020	7,4	8,2	5,8	0,2	0,2	0,1
2021	6,5	7,2	5,8	-0,6	-0,8	0,0
2022	6,2	6,7	5,7	-1,0	-1,3	-0,1
Evol. 2018-2022	-1,0	-1,3	-0,1			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 4

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert internationaal geharmoniseerde arbeidsmarktstatistieken, gebaseerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. Dit laat toe de effecten van verschillen in reglementering te neutraliseren bij het maken van internationale vergelijkingen. Aangezien de data binnen dit hoofdstuk afhankelijk zijn van de publicatiemomenten bij Eurostat, zijn de hier behandelde data met een trimester vertraging beschikbaar.

In T4 2022 bedraagt de Belgische werkloosheidsgraad 5,7%. Dit is 0,1 procentpunt lager dan in T4 2018. Ook de EU-27 heeft met 6,2% een lagere werkloosheidsgraad dan in T4 2018 maar blijft nog steeds 0,5 procentpunt hoger dan het Belgische peil. In T4 2022 is de werkloosheidsgraad in de Eurozone (6,7%) 1,3 procentpunt lager dan in T4 2018.

Met betrekking tot de evolutie van de laatste vijf trimesters zien we algemeen een dalende trend. De Belgische curve kent opvallend kleinere dalingen in T4 2021 en T2 2022 dan de EU-27 en de Eurozone.

Voor de interpretatie van de data vanaf 2021 is het echter relevant op te merken dat Eurostat vanaf dat jaar een methodologische wijziging heeft doorgevoerd. Aangezien in diverse lidstaten personen langdurig en ononderbroken in een stelsel van tijdelijke werkloosheid zijn terechtgekomen, worden personen die in een dergelijk stelsel minstens 3 maanden onafgebroken het werk hebben neergelegd voortaan geteld als werklozen (i.p.v. als tewerkgesteld of inactief). Dit trekt de werkloosheidspercentages enigszins op t.o.v. de werkwijze in de voorgaande jaren. We kunnen ervan uitgaan dat dit effect groter is voor België, dat een relatief sterk uitgewerkt stelsel voor tijdelijke werkloosheid kent, dan voor de meeste andere Europese landen.

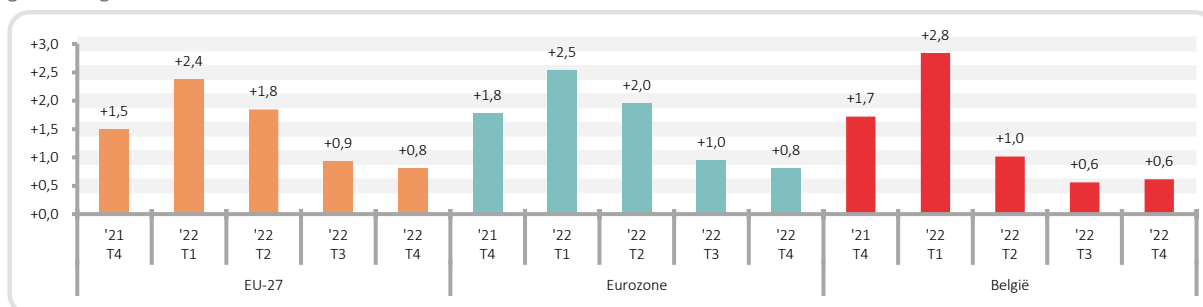
2.2.2 Werkgelegenheidsgraad

Tabel 5
Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

T4	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2018	67,9	67,6	65,2	-	-	-
2019	68,6	68,2	65,3	0,7	0,6	0,1
2020	67,8	67,1	64,5	-0,2	-0,5	-0,7
2021	69,3	68,9	66,2	1,3	1,3	1,0
2022	70,1	69,7	66,8	2,2	2,1	1,6
Evol. 2018-2022	2,2	2,1	1,6			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 5
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

In T4 2022 bedroeg de werkgelegenheidsgraad voor België 66,8%. Dat is 1,6 procentpunten hoger dan in T4 2018. Een iets hogere stijging is terug te vinden voor de EU-27 (+2,2 procentpunten) en de eurozone (+2,1 procentpunten). De werkgelegenheidsgraad voor de EU-27 en de eurozone ligt hoger dan voor België (respectievelijk 70,1% en 69,7%).

In de laatste vijf trimesters zien we op jaarbasis een stijging van de werkgelegenheidsgraad. Deze stijging is kleiner in België, behalve in T1 2022.

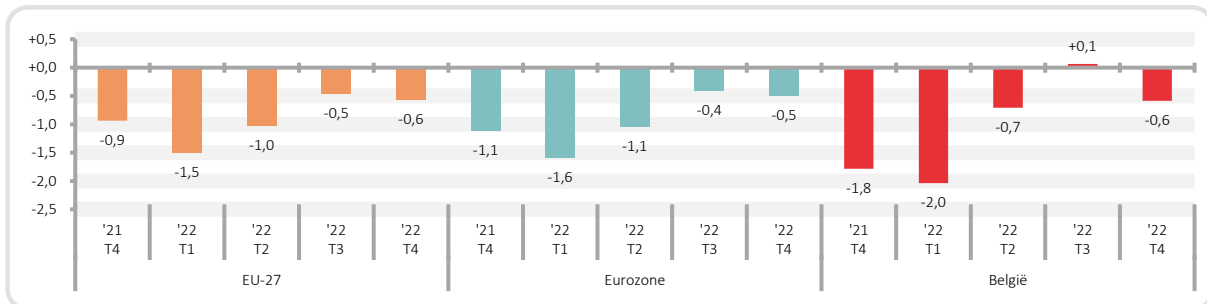
2.2.3 Inactiviteitsgraad

Tabel 6
Geharmoniseerde inactiviteitsgraad

T4	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2018	26,8	26,5	30,8	-	-	-
2019	26,5	26,3	31,1	-0,4	-0,3	0,3
2020	26,8	26,9	31,5	0,0	0,4	0,7
2021	25,9	25,8	29,7	-0,9	-0,8	-1,1
2022	25,3	25,3	29,2	-1,5	-1,2	-1,7
Evol. 2018-2022	-1,5	-1,2	-1,7			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 6
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

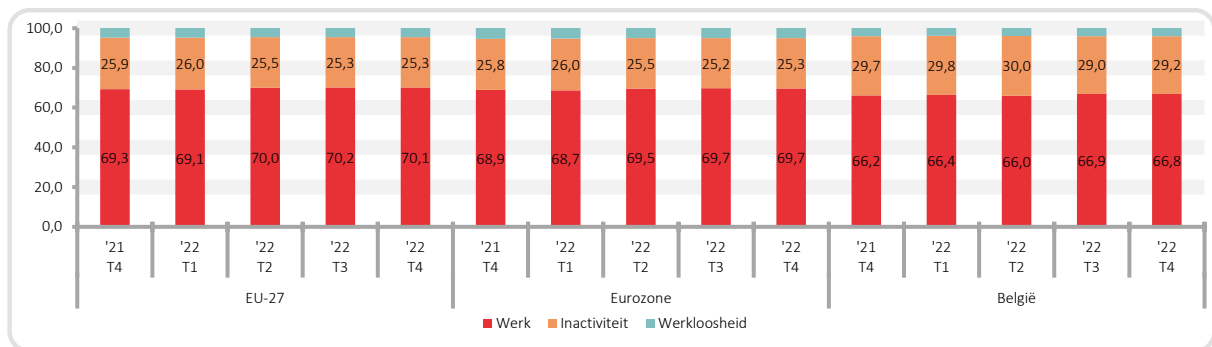
In T4 2022 bedroeg de inactiviteitsgraad in België 29,2%. De inactiviteitsgraad daalde met -1,7 procentpunten ten opzichte van het T4 2018.

Voor de Europese Unie en de eurozone is de daling iets kleiner dan voor België. De inactiviteitsgraad in de Europese Unie en de Eurozone ligt respectievelijk 1,5 en 1,2 procentpunten lager dan in T4 2018. De inactiviteitsgraad blijft in België hoger dan in de Eurozone en de Europese Unie.

Vanaf T2 2021 is er een daling van de inactiviteitsgraad voor België, de EU-27 en de Eurozone. Voor België was de daling groter in T4 2021 en T1 2022 dan voor de EU-27 en de Eurozone. In de twee daaropvolgende trimesters keert de trend. De daling is in T2 2022 kleiner in België en in T3 2022 kennen we zelfs een lichte stijging van de inactiviteitsgraad.

Grafiek 7

Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Ten slotte vergelijken we de verhoudingen van de groepen werkenden, werklozen en inactieven². België heeft een hogere inactiviteitsgraad dan de EU-27 en de eurozone. Hierdoor noteren we voor België t.o.v. de totale beroepsbevolking, ondanks een relatief laag percentage werkloosheid, toch een lagere werkgelegenheidsgraad dan voor de EU-27 of de eurozone.

² Terwijl de werkgelegenheidsgraad en de inactiviteitsgraad berekend worden ten opzichte van de totale populatie, houden we bij de werkloosheidsgraad enkel rekening met de actieve populatie. In deze grafiek worden de proporties ten opzichte van de totale populatie bekeken, waardoor de percentages voor werkloosheid in deze grafiek verschillen met de werkloosheidsgraad die we eerder hebben besproken.

3

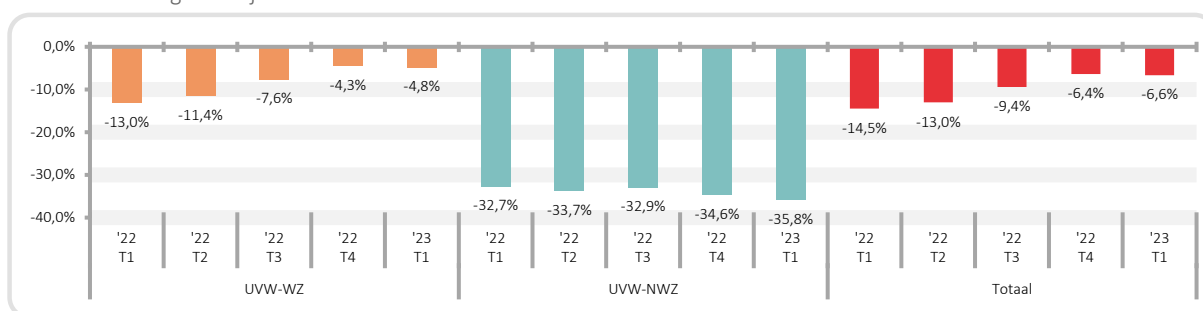
Volledige werkloosheid

3.1 Kerncijfers

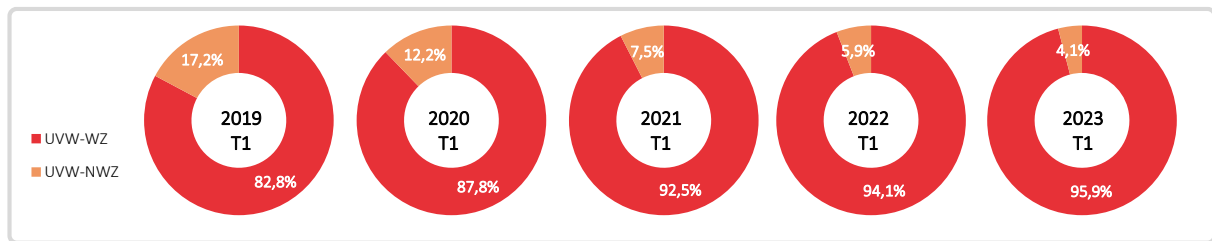
Tabel 7
Evolutie van de UVW (WZ + NWZ)

T1	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal
2019	346.969	72.184	419.153	100	100	100
2020	330.910	46.107	377.016	95	64	90
2021	350.713	28.476	379.189	101	39	90
2022	305.116	19.175	324.292	88	27	77
2023	290.503	12.305	302.808	84	17	72
Evol. 2019-2023	-16,3%	-83,0%	-27,8%			

Grafiek 8
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Grafiek 9
Verhouding van de UVW

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten zowel werkzoekenden (UVW-WZ) als niet-werkzoekenden (UVW-NWZ). Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), de niet-toeleidbare werkzoekenden met een beschermingsuitkering en de kunstwerkers. De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van mantelzorg of moeilijkheden van sociale of familiale aard, en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ worden beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

In T1 2023, neemt het aantal niet-werkzoekenden op jaarbasis af met 35,8%, terwijl het aantal werkzoekenden afneemt met 4,8%. Hierdoor neemt het aandeel niet-werkzoekenden in het totaal van de UVW verder af (4,1% van de UVW in T1 2023 t.o.v. 17,2% in T1 2019). Het totale aantal UVW neemt af met 6,6% op jaarbasis.

3.2

Evolutie van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ)

3.2.1

Volgens stelsel

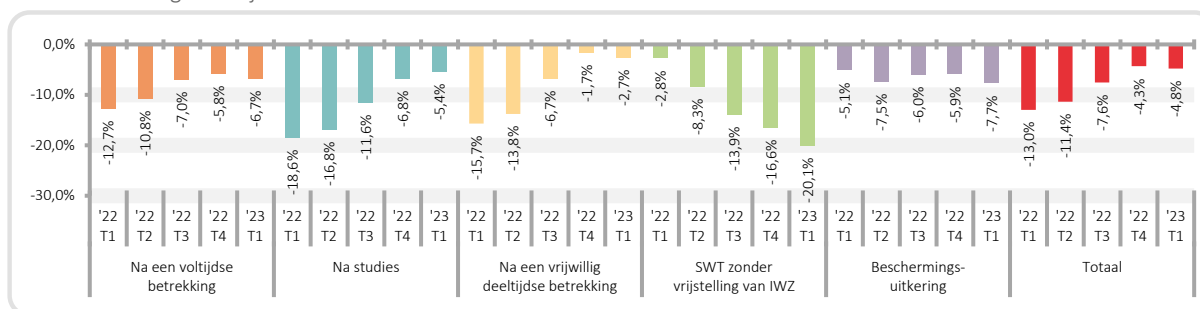
Tabel 8

Evolutie van de UVW-WZ volgens stelsel

T1	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Beschermingsuitkering	Kunstwerkers	Totaal
2019	282.305	35.244	19.920	9.500	0	0	346.969
2020	270.648	30.749	18.939	10.574	0	0	330.910
2021	286.656	29.300	21.393	10.966	2.397	0	350.713
2022	250.282	23.858	18.038	10.664	2.274	0	305.116
2023	233.397	22.558	17.554	8.520	2.099	6.376	290.503
Evol. 2019-2023	-17,3%	-36,0%	-11,9%	-10,3%	-	-	-16,3%
2019	100	100	100	100	-	-	100
2020	96	87	95	111	-	-	95
2021	102	83	107	115	-	-	101
2022	89	68	91	112	-	-	88
2023	83	64	88	90	-	-	84

Grafiek 10

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T1 2023 werden gemiddeld per maand 290.503 werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) geteld, d.i. 14.613 of 4,8% minder dan in T1 2022.

Bij de grootste subgroep, de UVW-WZ op basis van voltijdse arbeidsprestaties, bedraagt de daling op jaarbasis 6,7%. Het aantal UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking daalt met 2,7% op jaarbasis.

Het aantal SWT'ers zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende neemt onder invloed van de ingeperkte vrijstellingsmogelijkheden (cf. infra) af met 20,1% op jaarbasis tot 8.520 fysieke eenheden.

We noteren ook een daling bij de UVW-WZ toegelaten op basis van studies (-5,4% op jaarbasis of -36,0% t.o.v. 2019).

Sinds 1 oktober 2020 werd een nieuw statuut gecreëerd. Het gaat om de niet-toeleidbare werkzoekende: de werkzoekende die de bevoegde dienst voor arbeidsbemiddeling identificeert aan de hand van de internationaal erkende screeningstool ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health - en erkent als iemand die te maken krijgt met een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren die zijn gezondheid en/of zijn sociale of professionele integratie ernstig aantasten, waardoor hij niet in het normale economische circuit of in het kader van al dan niet bezoldigd aangepast of omkaderd werk kan werken.

Het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende wordt toegekend voor een periode van twee jaar en is hernieuwbaar met een nieuwe evaluatie door de screeningstool ICF. In T1 2023 waren er gemiddeld per maand 2.099 niet-toeleidbare uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een beschermingsuitkering ontvingen.

Als gevolg van de hervorming van de regelgeving voor werknemers in de kunstensector is sinds 1 oktober 2022 een nieuw statuut gecreëerd. In T1 2023 werden gemiddeld per maand 6.376 kunstwerkers geteld, d.i. 2,19% van de UVW-WZ.

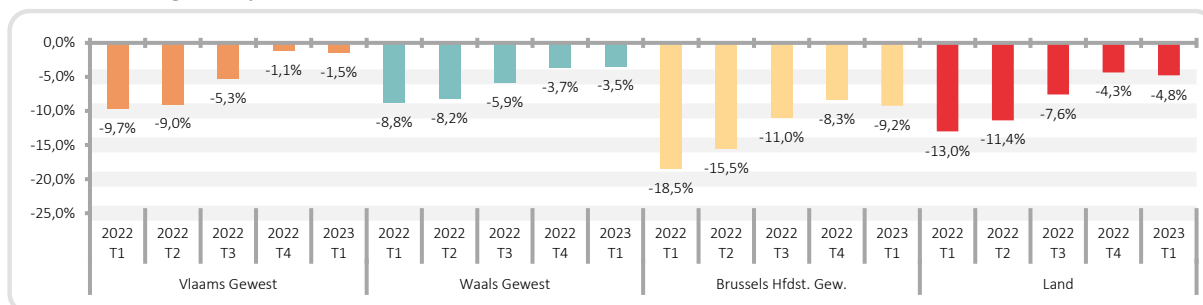
3.2.2

Volgens gewest

Tabel 9
Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest

T1	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	141.030	64.610	141.328	346.969	100	100	100	100
2020	134.600	63.593	132.716	330.910	95	98	94	95
2021	142.208	68.780	139.724	350.713	101	106	99	101
2022	128.457	62.753	113.906	305.116	91	97	81	88
2023	126.535	60.582	103.386	290.503	90	94	73	84
Evol. 2019-2023	-10,3%	-6,2%	-26,8%	-16,3%				

Grafiek 11
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Sinds T1 2019 is het aantal UVW-WZ in het Brussels Hoofdstedelijk met 26,8% gedaald. In het Vlaams Gewest was er een minder uitgesproken daling van 10,3%, terwijl in het Waals Gewest de daling slechts 6,2% bedroeg. We zien in T1 2023 voor alle gewesten een daling op jaarbasis.

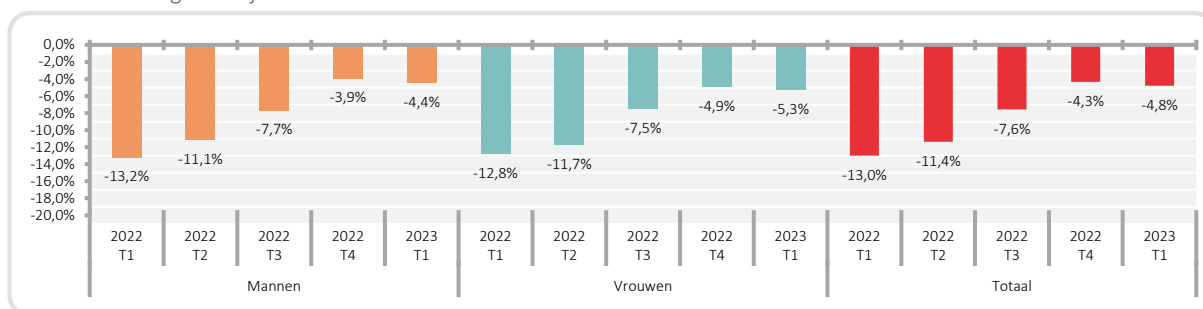
3.2.3

Volgens geslacht

Tabel 10
Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht

T1	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	193.407	153.562	346.969	100	100	100
2020	185.827	145.082	330.910	96	94	95
2021	196.605	154.108	350.713	102	100	101
2022	170.700	134.416	305.116	88	88	88
2023	163.148	127.355	290.503	84	83	84
Evol. 2019-2023	-15,6%	-17,1%	-16,3%			

Grafiek 12
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In de afgelopen vijf jaar heeft de werkloosheid zich voor mannen (-15,6%) en vrouwen (-17,1%) op vergelijkbare wijze ontwikkeld.

Op jaarbasis is er ook nauwelijks verschil. In T1 2023 is de daling voor mannen 4,4% en voor vrouwen 5,3%. Het aandeel van de mannen is 56,2% en dat van de vrouwen 43,8%.

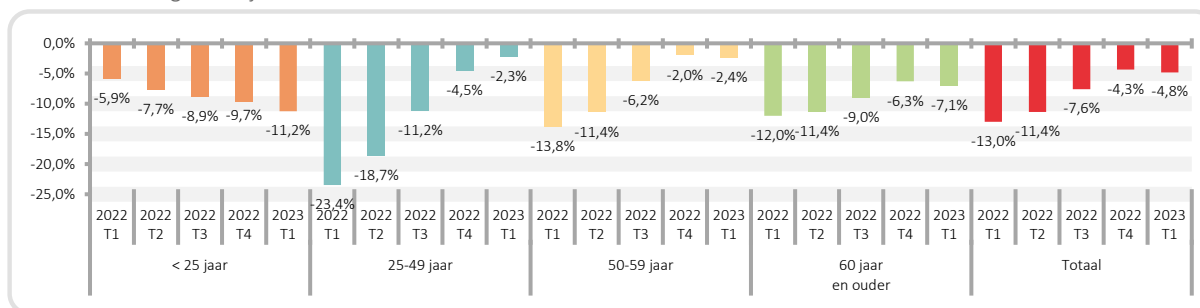
3.2.4

Volgens leeftijdsklasse

Tabel 11
Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

T1	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2019	39.621	27.603	196.462	83.283	346.969	100	100	100	100	100
2020	46.467	25.346	185.323	73.774	330.910	117	92	94	89	95
2021	50.400	26.445	198.090	75.778	350.713	127	96	101	91	101
2022	47.415	20.244	170.781	66.677	305.116	120	73	87	80	88
2023	42.092	19.780	166.689	61.942	290.503	106	72	85	74	84
Evol. 2019-2023	+6,2%	-28,3%	-15,2%	-25,6%	-16,3%					

Grafiek 13
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Op jaarbasis is zowel het aantal UVW-WZ < 25 jaar (-11,2% of -5.323 eenheden) als het aantal UVW-WZ van 25 tot 49 jaar (-2,3% of -464 eenheden) alsook het aantal 50 tot 59 jarigen UVW-WZ (-2,4% of 4.092 eenheden) gedaald.

Ook bij de 60-plussers (-7,1% of 4.735 eenheden) noteren we ondertussen aanzienlijke dalingen. Dit komt omdat men vanaf 2020 enkel nog op basis van minstens 44 jaar beroepsverleden de vrijstelling kan aanvragen, niet meer op basis van leeftijd.

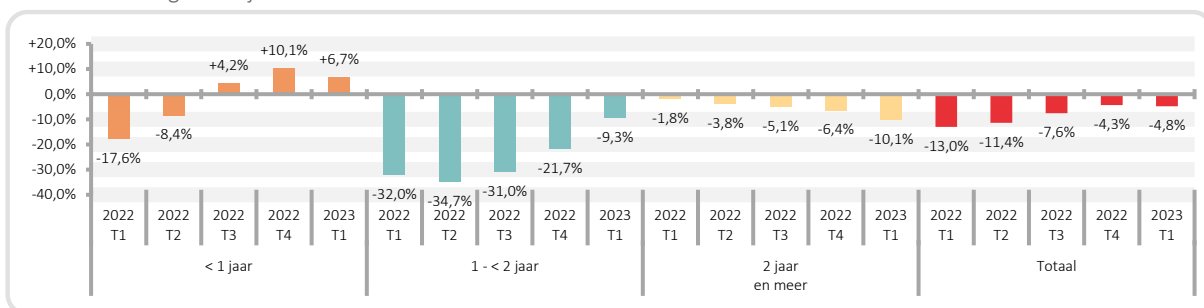
3.2.5

Volgens werkloosheidsduur

Tabel 12
Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

T1	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2019	133.703	52.735	160.531	346.969	100	100	100	100
2020	124.611	56.019	150.280	330.910	93	106	94	95
2021	114.530	70.367	165.816	350.713	86	133	103	101
2022	94.336	47.882	162.898	305.116	71	91	101	88
2023	100.646	43.437	146.420	290.503	75	82	91	84
Evol. 2019-2023	-24,7%	-17,6%	-8,8%	-16,3%				

Grafiek 14
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Werklozen die minder dan een jaar werkloos zijn, zijn van de drie beschouwde categorieën per definitie de groep die het gevoeligst is voor de economische conjunctuur. Daarom is deze groep de laatste vijf jaar het sterk gedaald (-24,7%). De afname van de groep met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar (-17,6%) houdt vooral verband met de sterke daling tussen T1 2021 en T1 2022. De daling in de groep met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer (-8,8%) is veel geringer.

Uit de jaarlijkse schommelingen blijkt dat de werklozen met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer het sterkst gedaald zijn in T1 2023 (-10,1% ten opzichte van T1 2022), gevolgd door de werklozen met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar (-9,3% ten opzichte van T1 2022). De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) kende daarentegen een stijging op jaarbasis met 6,7%.

3.2.6

Volgens gezinscategorie

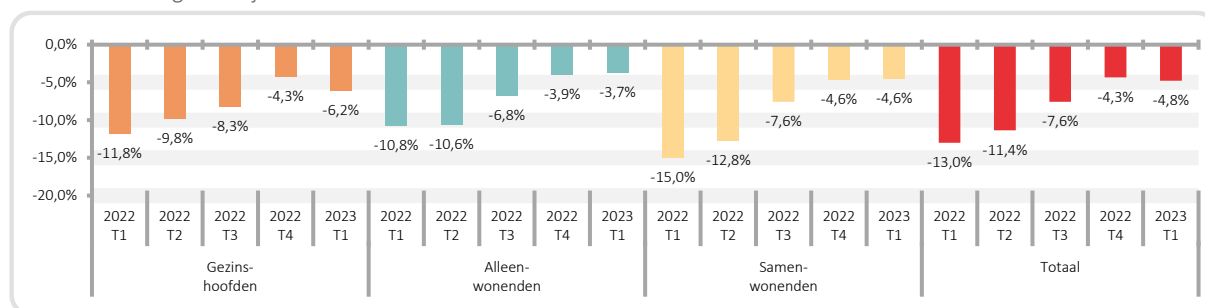
Tabel 13

Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

T1	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2019	97.663	90.763	158.543	346.969	100	100	100	100
2020	91.357	88.491	151.062	330.910	94	97	95	95
2021	95.467	94.315	160.931	350.713	98	104	102	101
2022	84.209	84.137	136.764	305.116	86	93	86	88
2023	78.997	81.030	130.475	290.503	81	89	82	84
Evol. 2019- 2023	-19,1%	-10,7%	-17,7%	-16,3%				

Grafiek 15

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

NB: Het totaal kan ook een klein aantal UVW-WZ omvatten met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Tussen T1 2019 en T1 2023 daalt het aantal gezinshoofden UVW-WZ met 19,1% en het aantal samenwonenden met 17,7%, terwijl het aantal alleenwonenden in mindere mate gedaald is met 10,7%.

Op jaarbasis daalt het aantal UVW-WZ eveneens binnen alle gezinscategorieën.

3.3

Evolutie van de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ)

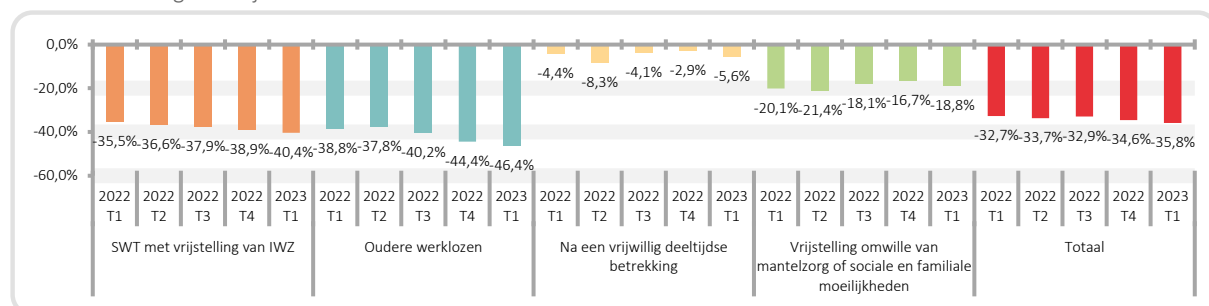
Tabel 14

Evolutie van de UVW-NWZ volgens stelsel

T1	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal
2019	54.257	13.369	3.737	821	72.184	100	100	100	100	100
2020	36.987	5.480	3.009	631	46.107	68	41	81	77	64
2021	25.006	542	2.443	485	28.476	46	4	65	59	39
2022	16.120	332	2.336	387	19.175	30	2	63	47	27
2023	9.607	178	2.205	315	12.305	18	1	59	38	17
Evol. 2019-2023	- 82,3%	- 98,7%	- 41,0%	- 61,7%	- 83,0%					

Grafiek 16

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

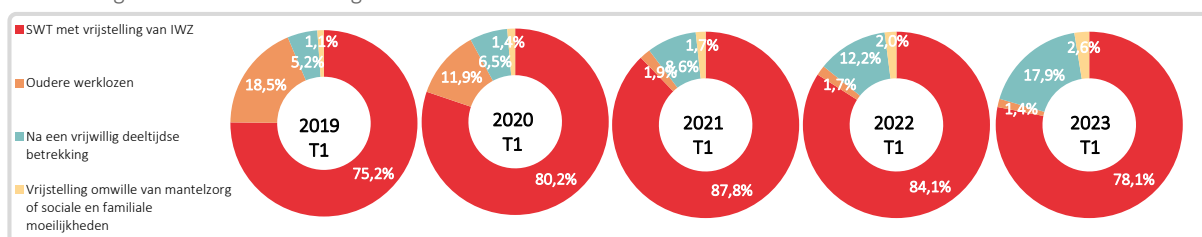
Het aantal UVW-NWZ blijft ook in T1 2023 in alle sub-categorieën sterk afnemen.

Er zijn nog slechts 178 oudere werklozen (-98,7%). Ook de niet werkzoekende SWT'ers zijn in vergelijking met T1 2019 sterk afgenomen met 82,3%. Het aantal UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking is gedaald met 41,0%. Het aantal UVW-NWZ dat is vrijgesteld om sociale of familiale redenen of als mantelzorger, is gedaald met 61,7%, wat het gevolg is van het feit dat sinds april 2015 alleen nog de vrijstelling voor mantelzorg is toegestaan.

In T1 2023 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 35,8%. De grootste daling op jaarbasis doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-46,4%). Hun aantal neemt versneld af ingevolge de uitstroom van werklozen die nog van overgangsmaatregelen konden genieten.

Grafiek 17

Verhouding van de UVW-NWZ volgens stelsel

De UVW-NWZ bestaan grotendeels uit SWT'ers met vrijstelling van de inschrijving als werkzoekende. In T1 2023 vertegenwoordigt hun aandeel 78,1% van de UVW-NWZ. De overige drie groepen (de vrijgestelde oudere UVW-NWZ na voltijdse arbeidsprestaties, de UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en de UVW-NWZ vrijgesteld om mantelzorg of omwille van sociale of familiale redenen) vormen samen slechts 21,9% van het totale aantal UVW-NWZ.

Het aandeel van de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties neemt af, met een aandeel van 1,4% in T1 2023, tegen 18,5% in T1 2019. De UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers vertegenwoordigen respectievelijk 17,9% en 2,6% van het totale aantal UVW-NWZ.

3.4

Bijzondere vrijstellingen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betalingen ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

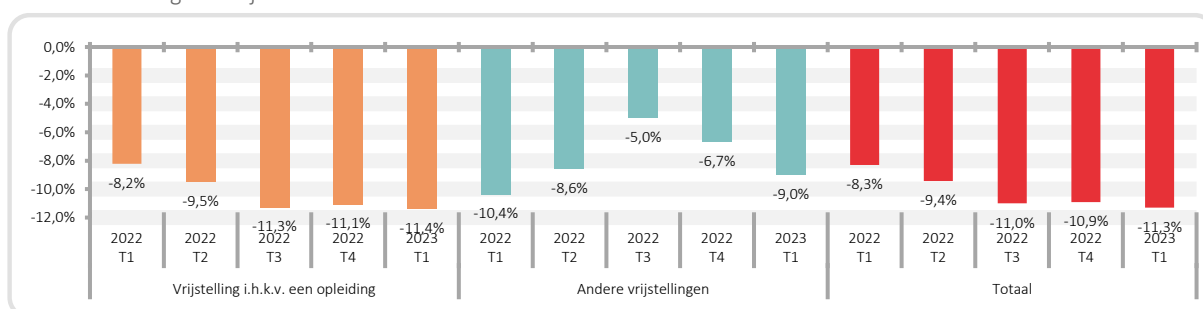
De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

Tabel 15
Evolutie van de bijzondere vrijstellingen volgens type

T1	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal
	Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht		Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht	
2019	28.892	10.786	4	1.620	41.302	100	100	100	100	100
2020	27.728	9.653	7	1.585	38.973	96	89	162	98	94
2021	25.614	9.211	5	1.297	36.127	89	85	115	80	87
2022	23.057	8.906	5	1.162	33.130	80	83	108	72	80
2023	20.243	8.077	4	1.058	29.381	70	75	92	65	71
Evol. 2019-2023	-29,9%	-25,1%	-7,6%	-34,7%	-28,9%					

Grafiek 18
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

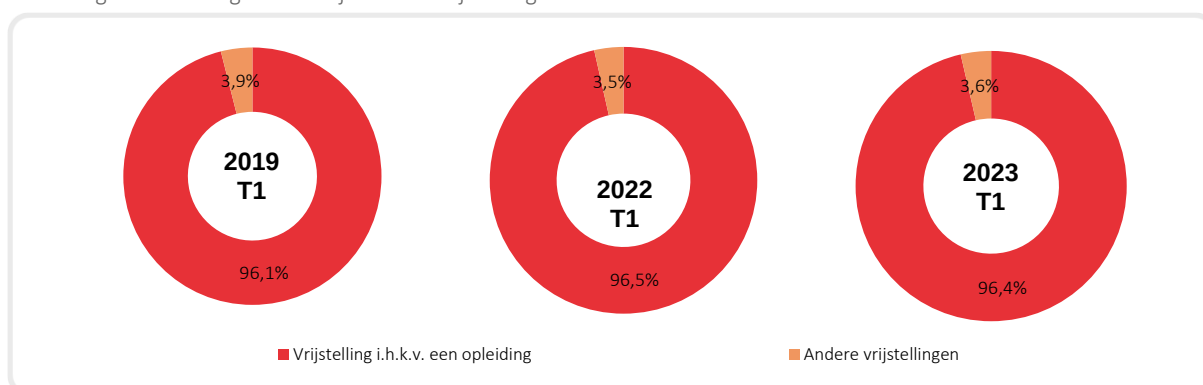

In T1 2023 werden gemiddeld 29.381 betalingen uitgevoerd voor deze vrijstellingen. Dit zijn er 28,9% minder ten opzichte van het eerste kwartaal van 2019.

Op jaarbasis noteren we in T1 2023 een daling met 11,3%.

De vrijstellingen voor het volgen van een beroepsopleiding vormen de grootste groep van de vrijstellingen met een aandeel van 68,9%. Samen met de vrijstellingen voor het hervatten van studies vertegenwoordigen de opleidingen 96,4% van alle betalingen voor vrijstellingen

Grafiek 19
Onderlinge verhouding van de bijzondere vrijstellingen

3.5

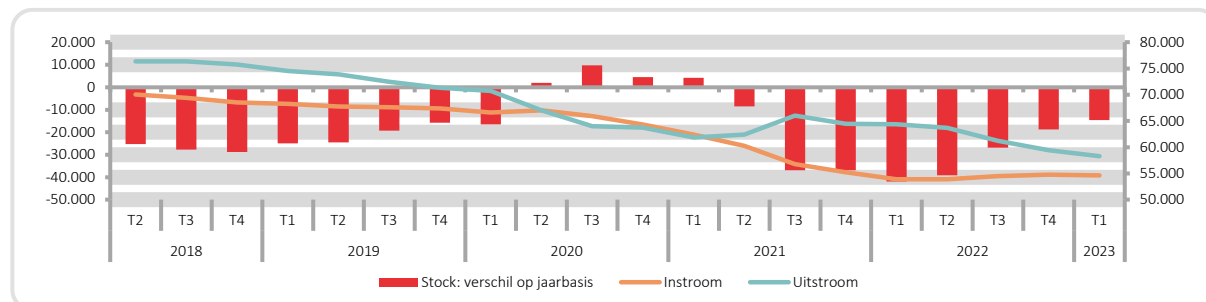
Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid

3.5.1

Dynamische evolutie van de UVW-WZ

Grafiek 20

De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 20 vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2018-2023. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen.

De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd. Sinds 2018 worden inkomende en uitgaande stromen gekenmerkt door een gestage daling en tot 2019 is de uitgaande stroom altijd hoger dan de inkomende stroom. Van T2 2020 tot T1 2021 is de instroom het hoogst.

Vanaf T2 2021 neemt de uitgaande stroom fors toe terwijl de daling van de inkomende stroom nog versterkt wordt. Als gevolg hiervan is er een sterke daling van de UVW-WZ. Als gevolg van het economisch herstel vinden werklozen makkelijker werk en is er ook minder instroom in de werkloosheid.

Vanaf T2 2022 zien we voor de instroom opnieuw een toename. Hoewel de uitstroom in 2022 en 2023 nog altijd groter is dan de instroom, evolueert de uitstroom gedurende deze periode in dalende lijn. De stock UVW-WZ neemt dus nog steeds af, maar de daling vertraagt.

Tabel 16

Evolutie van de dynamische stromen van de UVW-WZ

T1	Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1	Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2019	385.651	310.707	74.944	64.696	375.403	100%	80,6%	19,4%	17,2%
2020	369.118	297.266	71.852	62.410	359.676	100%	80,5%	19,5%	17,4%
2021	373.311	309.259	64.052	54.905	364.164	100%	82,8%	17,2%	15,1%
2022	331.431	272.665	58.766	54.612	327.277	100%	82,3%	17,7%	16,7%
2023	316.819	258.637	58.182	49.927	308.564	100%	81,6%	18,4%	16,2%
Evol. 2019-2023							+1,1 pp.	-1,1 pp.	-1,1 pp.

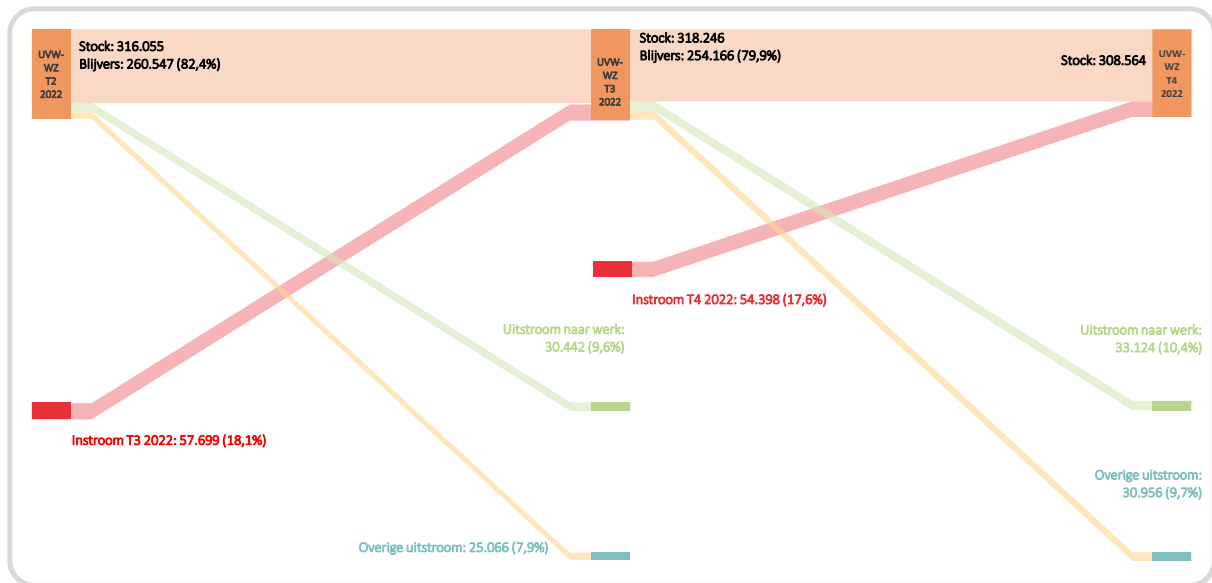
Tabel 16 geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving. De dynamische verhouding tussen die drie populaties, wordt in grafiek 21 gevisualiseerd.

De verhoudingen tussen de verschillende categorieën veranderen nauwelijks tussen T1 2019 en T1 2023. In T1 2019 bestaat de stock gemiddeld voor 80,6% uit blijvers, en voor 19,4% uit instromers. De uitstromers vertegenwoordigen 17,2%.

In T1 2023 zien we dat het aandeel van de stock gestegen is naar 81,6%, terwijl het aandeel van de instroom gedaald is tot 18,4%. Het percentage uitstromers ligt iets lager met 16,2%.

Grafiek 21

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers
en bepaling van de uitstroomrichting

Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de RVA-databases voor een opvolging van de socio-economische positie van uitstromers.

Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 21 toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën voor de kwartalen T2, T3 en T4 2022, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. Hij geeft aan dat de belangrijkste uitstroomrichting in T3 2022 die van de uitstroom naar werk is: meer dan de helft van de mensen die in voorgaande kwartalen zijn uitgestroomd, vond werk.

3.5.2

Evolutie van de niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ)

Naast de werkzoekenden met een werkloosheids- of inschakelingsuitkering zijn er ook niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering.³ De tabel 17 bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ). Deze gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

Tabel 17

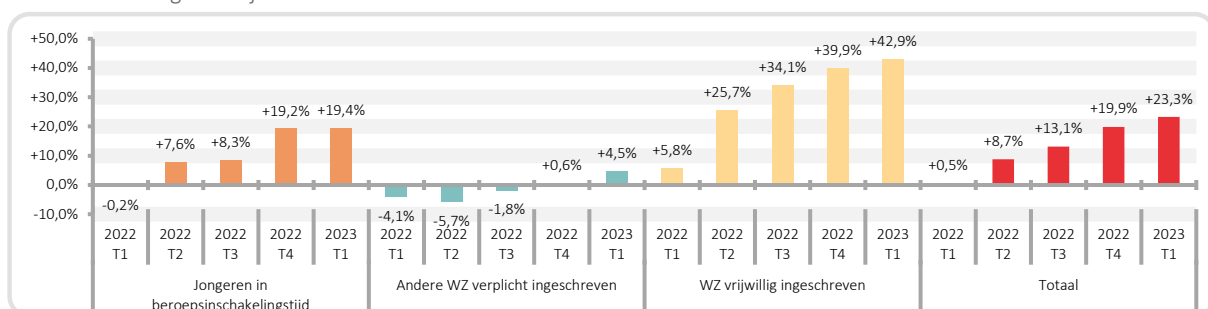
Evolutie van de NVNW-WZ (niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden) volgens inschrijvingsvorm

T1	Jongeren in beroeps-inschakelings-tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps-inschakelings-tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2019	42.612	62.677	57.596	162.885	100	100	100	100
2020	42.766	62.098	61.226	166.090	100	99	106	102
2021	45.944	59.223	59.480	164.646	108	94	103	101
2022	45.845	56.792	62.909	165.546	108	91	109	102
2023	54.756	59.370	89.915	204.041	129	95	156	125
Evol. 2019-2023	+ 28,5%	- 5,3%	+ 56,1%	+ 25,3%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 22

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

³ De werkende werkzoekenden worden hier verder buiten beschouwing gelaten.

De groep NVNW-WZ bestaat uit jongeren in hun beroepsinschakelingstijd, verplicht ingeschreven werkzoekenden en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden. Onder de verplicht ingeschreven bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die zijn erkend als mindervalide door de FOD Sociale Zekerheid. Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

In het eerste trimester van 2023 bedraagt het totale aantal NVNW-WZ op jaarbasis 204.041 personen, een stijging van 23,3% ten opzichte van T1 2022. De verplicht ingeschreven werkzoekenden kenden in T1 2023 op jaarbasis een stijging van 4,5%, daar waar de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden een stijging van 42,9% noteerden en ook de jongeren in de beroepsinschakelingstijd stijgen (19,4%).

De stijging van het aantal NVNW-WZ wordt deels beïnvloed door het Russisch-Oekraïense conflict. Het aantal NVNW-WZ van Oekraïense nationaliteit werd op jaarbasis namelijk ca. 30x groter (van gemiddeld 290 in T1 2022 naar gemiddeld 8.592 in T1 2023). In T1 2023 heeft ondertussen ca. 1 op 25 niet-vergoede werkzoekenden de Oekraïense nationaliteit.

Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden noteren we ook een bovengemiddelde stijging van de werklozen met Russische nationaliteit (van gemiddeld 359 in T1 2022 naar gemiddeld 676 in T1 2023, d.i. +88,6%), al noteren we in bepaalde andere categorieën dalingen voor de Russische nationaliteit.

De impact hiervan op het totale aantal NVNW-WZ blijft vooralsnog relatief beperkt. De Oekraïense en de Russische nationaliteiten vertegenwoordigen samen in T1 2023 4,8% van het totale aantal NVNW-WZ. Voor alle overige nationaliteiten samen (incl. de Belgische) noteren we op jaarbasis een stijging van 18,2% van het totale aantal NVNW-WZ.

4

Tijdelijke werkloosheid

4.1 Kerncijfers⁴

Tabel 18
De evolutie van de tijdelijke werkloosheid in kerncijfers

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
T1 2022	263.543	64.876	421.467	68.332	4.992.042	11,8	73,1	370,6	74,2
T1 2023	130.349	30.749	222.727	29.314	2.457.194	11,0	83,8	174,3	70,9
Evol.	-50,5%	-52,6%	-47,2%	-57,1%	-50,8%	-6,9%	+14,7%	-53,0%	-4,5%
	-133.194	-34.127	-198.740	-39.018	-2.534.849	-0,8	+10,8	-196,4	-3,3

Op 5 mei 2023 verklaarde de Wereldgezondheidsorganisatie COVID-19 niet langer als internationale noodsituatie te beschouwen. Al vóór dit officiële einde zagen we reeds de tanende impact van deze crisis. De vereenvoudigde procedure voor tijdelijke werkloosheid, die in het kader van de pandemie werd ingericht, werd afgeschaft vanaf 1 juli 2022. De referenties naar meer informatie over de impact van de recente crisissen⁵ op de tijdelijke werkloosheid is te vinden in voorgaande edities van deze brochures.

In het eerste trimester van 2023 zien we dan ook hoe het algemene peil van de tijdelijke werkloosheid zich normaliseert. Op jaarbasis is het peil volgens de voornaamste statistische indicatoren ongeveer gehalveerd en wordt zo ongeveer vergelijkbaar met dat voorafgaand aan de coronacrisis. Die vaststelling dient echter sterk te worden genuanceerd, vooral naargelang de sector waarvan we de evolutie in beschouwing nemen.

⁴ Nota bene: omdat het verificatieproces voornamelijk bij tijdelijke werkloosheid de statistische resultaten beïnvloedt, betreffen de in dit hoofdstuk weergegeven cijfers in de mate van het mogelijke data na verificatie. Voor de data m.b.t. de recentste twee trimesters worden de gegevens vóór verificatie gebruikt.

⁵ Uiteindelijk werd de vereenvoudigde procedure tijdelijke werkloosheid naast het motief overmacht "corona" ook opengesteld in het kader van de overstromingen tijdens de zomer van 2021, en van het conflict tussen Rusland en Oekraïne.

4.2

Volgens activiteitstak

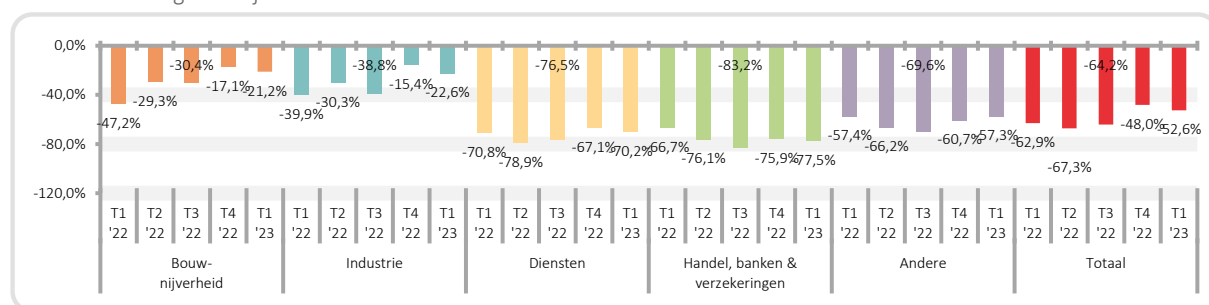
Tabel 19

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden volgens bedrijfstak

T1	2019	2020	2021	2022	2023	Evol. 2019-2023
Bouwnijverheid	13.487	21.200	20.278	10.707	8.437	-37,4%
Industrie	6.442	16.463	20.907	12.568	9.725	+51,0%
Diensten	6.931	31.223	99.988	29.223	8.721	+25,8%
Administratieve en ondersteunende diensten	3.569	12.312	19.884	9.511	3.542	-0,7%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	883	7.509	48.972	9.863	1.472	+66,8%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	1.675	5.240	5.568	3.441	2.514	+50,1%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	126	1.577	4.389	1.542	237	+87,7%
Kunst, amusement en recreatie	93	1.277	8.136	1.626	155	+67,7%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	145	319	363	231	186	+28,6%
Informatie en communicatie	35	533	2.243	575	71	+102,7%
Onderwijs	30	394	1.324	294	38	+24,9%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	29	347	999	299	31	+5,9%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	15	25	37	42	23	+49,8%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	2	12	24	12	1	-39,7%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	1	7	82	6	0	-85,0%
Overige diensten	327	1.670	7.970	1.780	450	+37,4%
Handel, banken en verzekeringen	1.226	14.070	21.138	7.045	1.587	+29,5%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	1.194	13.702	20.305	6.750	1.564	+30,9%
Financiële activiteiten en verzekeringen	31	368	833	295	23	-25,1%
Andere	2.146	6.210	12.528	5.333	2.278	+6,2%
Vervoer en opslag	1.422	3.994	10.337	4.237	1.747	+22,9%
Landbouw, bosbouw en visserij	294	358	491	306	238	-19,0%
Winning van delfstoffen	102	128	124	43	63	-38,3%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	2	9	44	19	3	+14,0%
Niet ingevuld	326	1.722	1.532	728	228	-30,3%
Totaal	30.232	89.166	174.840	64.876	30.749	+1,7%

Grafiek 23

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Het algemene volume van de tijdelijke werkloosheid wordt in T1 2023 weer min of meer vergelijkbaar met dat van T1 2019. Dit algemene resultaat wordt echter beïnvloed door een sterke daling t.o.v. 2019 bij de bouwnijverheid. Bij de meeste sectoren ligt de tijdelijke werkloosheid daarentegen momenteel nog steeds gevoelig hoger dan het geval was vóór de coronacrisis.

De dalingen sinds de coronapiek zetten zich echter in alle bedrijfstakken nog steeds verder. Op jaarbasis zijn de gemiddelde dalingen het grootst in de dienstensector en de groep 'handel, banken en verzekeringen', die tijdens de crisis ook de grootste stijgingen lieten optekenen.

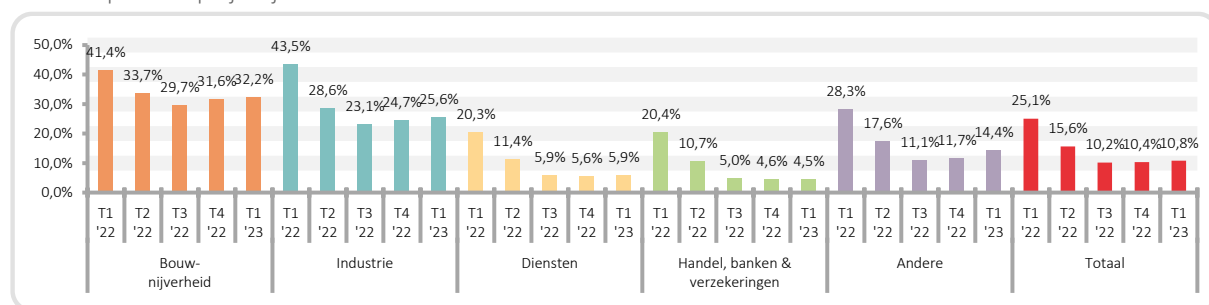
Tabel 20

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

T1	2019	2020	2021	2022	2023
Bouwnijverheid	40,3%	53,9%	48,5%	41,4%	32,2%
Industrie	25,4%	49,1%	49,1%	43,5%	25,6%
Diensten	5,3%	27,3%	32,6%	20,3%	5,9%
Administratieve en ondersteunende diensten	24,3%	45,0%	49,4%	37,9%	22,7%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	4,1%	37,3%	50,6%	27,3%	6,2%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	5,3%	22,2%	19,7%	19,3%	4,6%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	2,0%	19,4%	18,2%	12,5%	2,1%
Kunst, amusement en recreatie	1,7%	28,5%	40,0%	20,8%	2,4%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	26,9%	48,9%	49,3%	39,5%	26,2%
Informatie en communicatie	1,3%	18,5%	19,1%	12,0%	1,5%
Onderwijs	2,4%	21,4%	31,1%	18,8%	2,3%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1,0%	17,8%	16,8%	7,7%	1,2%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	3,8%	4,1%	9,4%	13,5%	4,3%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	0,3%	2,3%	1,9%	1,8%	0,1%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	0,3%	0,6%	3,1%	2,8%	0,3%
Overige diensten	4,7%	26,3%	38,6%	20,6%	6,9%
Handel, banken en verzekeringen	4,1%	33,7%	30,2%	20,4%	4,5%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	4,6%	36,1%	32,4%	21,9%	5,0%
Financiële activiteiten en verzekeringen	0,7%	17,4%	15,1%	10,2%	0,9%
Andere	14,0%	28,5%	33,8%	28,3%	14,4%
Vervoer en opslag	17,4%	38,7%	43,4%	35,9%	18,4%
Landbouw, bosbouw en visserij	9,0%	11,4%	13,6%	10,9%	7,2%
Winning van delfstoffen	47,7%	57,7%	61,6%	46,8%	45,9%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	3,4%	11,4%	22,0%	19,7%	3,6%
Niet ingevuld	11,5%	31,0%	48,9%	44,5%	15,5%
Totaal	11,3%	33,7%	35,2%	25,1%	10,8%

Grafiek 24

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Bron ondernemingsgegevens:
Kruispuntbank Ondernemingen
Berekeningen RVA

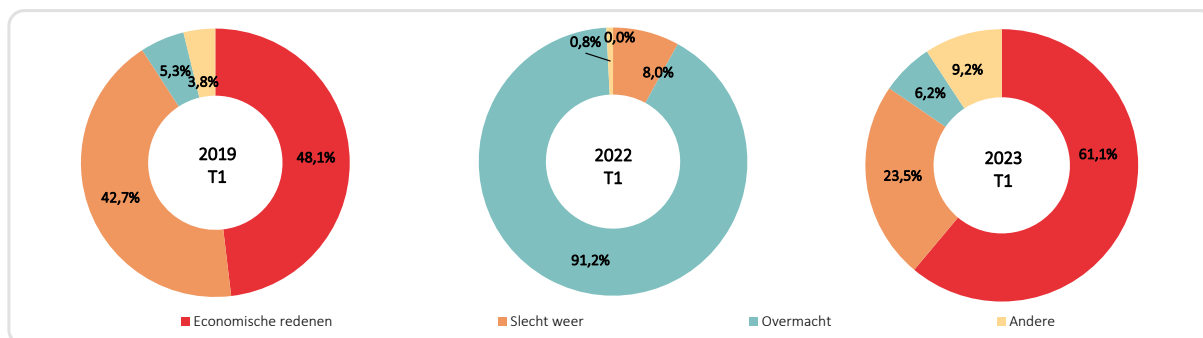
In totaal had in T1 2023 10,8% van de actieve ondernemingen met arbeid in loondienst personeel in tijdelijke werkloosheid. Dit is minder dan de helft van het aandeel in T1 2022 (25,1%). Er zijn echter behoorlijke verschillen per bedrijfstak.

4.3

Volgens motief

Grafiek 25

Verdeling van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden

Tabel 21

Evolutie van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden

T1	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Totaal	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden
2019	1.141.571	1.013.902	126.472	90.563	17.408	2.372.507	100	100	100	100	100
2020	928.461	831.140	5.096.899	117.475	20.509	6.973.976	81	82	4.030	130	118
2021	0	976.900	12.420.824	45.525	0	13.443.249	0	96	9.821	50	0
2022	0	399.531	4.552.814	39.697	0	4.992.042	0	39	3.600	44	0
2023	1.501.124	577.210	151.678	227.181	94.384	2.457.194	131	57	120	251	542
Evol. 2019-2023	+ 31,5%	- 43,1%	+ 19,9%	+ 150,9%	+ 442,2%	+ 3,6%					

De tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen en de schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden werden gedurende de coronacrisis tot en met 30.06.2022 beïnvloed door de vereenvoudigde procedure. M.u.v. een aantal betalingen voor refertemaand september 2020 werd de tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen of schorsing bedienden nl. ondergebracht bij de reden “overmacht” (zie eerdere edities van deze publicatie).

Vooral het aantal dagen tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer blijkt in T1 2023 relatief beperkt en ligt 43,1% lager dan in 2019. Het aantal dagen wegens overmacht is herleid tot een normalere proportie dan in de periode met de vereenvoudigde procedure, al ligt het nog steeds enigszins hoger dan vijf jaar geleden.

Het vrij hoge aantal dagen tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen of schorsing bedienden wordt mee beïnvloed door het tijdelijke stelsel van tijdelijke werkloosheid voor energie-intensieve bedrijven. Hiervoor werden in T1 2023 in totaal 375.097 dagen tijdelijke werkloosheid vergoed, d.i. 23,5% van het aantal dagen wegens economische redenen of schorsing bedienden.

4.4

Volgens gewest

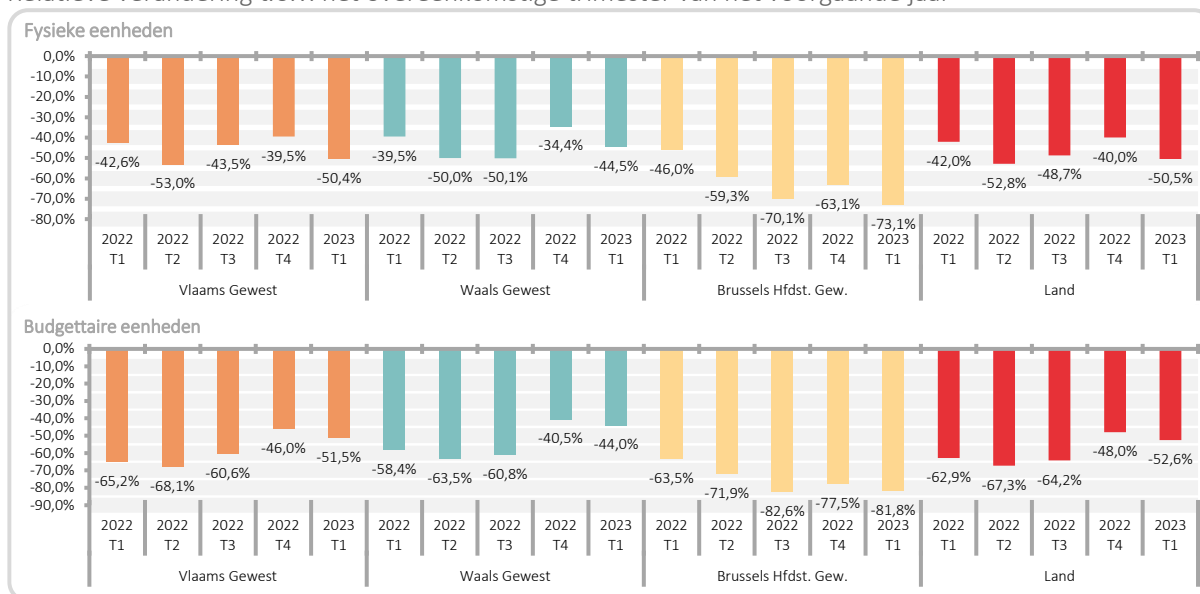
Tabel 22

Evolutie van de tijdelijk werklozen volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

T1	Fysieke eenheden				Budgettaire eenheden			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	85.661	45.802	5.568	137.030	16.589	12.381	1.262	30.232
2020	185.449	94.108	18.596	298.153	52.155	30.643	6.369	89.166
2021	275.797	135.705	42.875	454.376	98.875	54.144	21.821	174.840
2022	158.251	82.143	23.148	263.543	34.360	22.550	7.965	64.876
2023	78.532	45.598	6.219	130.349	16.664	12.637	1.448	30.749
Evol. 2019-2023	- 8,3%	- 0,4%	+ 11,7%	- 4,9%	+ 0,5%	+ 2,1%	+ 14,7%	+ 1,7%

Grafiek 26

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat relatief gezien het hardst getroffen was met beroep op tijdelijke werkloosheid tijdens de coronacrisis, vertoont momenteel ook de grootste dalingen op jaarbasis. We noteren echter voor elk van de drie gewesten vrij grote dalingen op jaarbasis in de nasleep van de coronacrisis.

4.5

Volgens geslacht

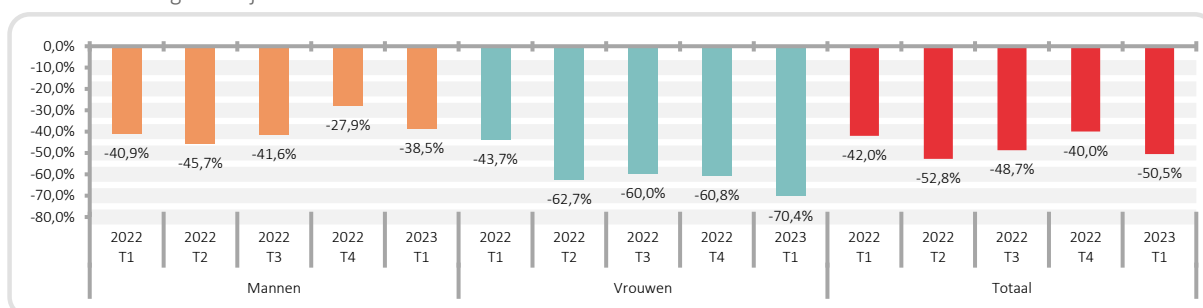
Tabel 23

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in fysieke eenheden volgens geslacht

T1	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	113.238	23.793	137.030	100	100	100
2020	205.373	92.780	298.153	181	390	218
2021	277.812	176.564	454.376	245	742	332
2022	164.068	99.474	263.543	145	418	192
2023	100.861	29.488	130.349	89	124	95
Evol. 2019-2023	-10,9%	+23,9%	-4,9%			

Grafiek 27

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Doordat in een aantal sectoren waarbinnen over het algemeen relatief gezien meer gebruik wordt gemaakt van tijdelijke werkloosheid ook traditioneel gezien meer mannen dan vrouwen zijn tewerkgesteld, noteren we een veel groter aandeel mannen dan vrouwen in de tijdelijke werkloosheid. Tijdens de coronacrisis werden ook sectoren getroffen waarin een hoger aandeel vrouwen is tewerkgesteld. Hierdoor steeg het aantal vrouwen in tijdelijke werkloosheid gedurende die periode proportioneel gezien veel sterker dan het aantal mannen, al bleef het aantal mannen gedurende de hele periode in de meerderheid. Nu de tijdelijke werkloosheid weer enigszins normaliseert, zien we verhoudingsgewijs ook weer grotere dalingen op jaarbasis bij de vrouwelijke tijdelijk werklozen. Hun aantal ligt echter nog steeds hoger dan vijf jaar geleden het geval was, terwijl het aantal mannen over dezelfde tijdsspanne gedaald blijkt.

Onderbrekingsuitkeringen

5.1

Kerncijfers

De stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook vier vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof, in 1998 het verlof voor medische bijstand en in 2020 het verlof voor mantelzorg.

Vanaf 1 januari 2012 werd de reglementering met betrekking tot loopbaanonderbreking en tijdskrediet ingrijpend gewijzigd, waarbij vooral de maximale duur van de onderbrekingen ingeperkt werd. In het stelsel van het tijdskrediet werden daarenboven onderbrekingen zonder motief beperkt tot 12 maanden (voltijds equivalent) op de gehele loopbaan. Een bijkomend saldo wordt enkel toegekend in geval van een geldig motief. Ten slotte werden ook de leefsituatievoorwaarden in het eindeloopbaanstelsel (zowel in het kader van loopbaanonderbreking als in het kader van tijdskrediet) opgetrokken.

Het ouderschapsverlof werd in 2012 opgetrokken tot een maximum van 4 maanden.

Met ingang van 1 januari 2015 onderging de reglementering met betrekking tot het tijdskrediet opnieuw enkele belangrijke wijzigingen. Zo geeft onder meer het niet-gemotiveerd tijdskrediet voortaan geen recht meer op onderbrekingsuitkeringen en gelden opnieuw sterkere leeftijdsvoorwaarden voor tijdskrediet in het eindeloopbaanstelsel. Sinds 1 april 2017 is ook het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft.

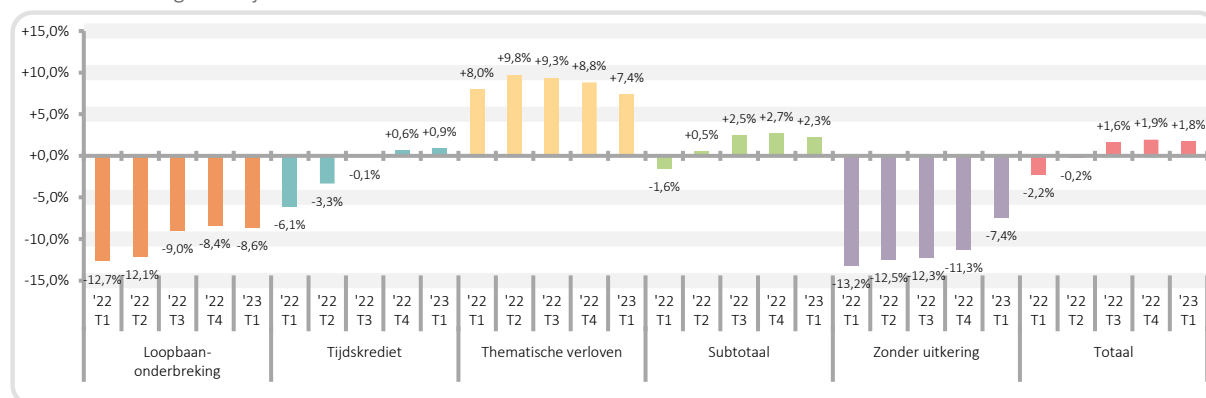
Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking en dit voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

Tabel 24
Evolutie van de uitkeringstrekkers in loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof

T1	Loopbaan- onderbreking	Tijdskrediet	Thematische verloven	Subtotaal	Zonder uitkering	Totaal
2019	55.543	111.973	84.981	252.497	17.682	270.179
2020	50.545	102.012	96.672	249.229	16.086	265.315
2021	44.321	96.125	97.133	237.579	14.268	251.847
2022	38.708	90.244	104.875	233.827	12.381	246.208
2023	35.377	91.066	112.646	239.089	11.460	250.549
Evol. 2019- 2023	- 36,3%	- 18,7%	+ 32,6%	- 5,3%	- 35,2%	- 7,3%
	Loopbaan- onderbreking	Tijdskrediet	Thematische verloven	Subtotaal	Zonder uitkering	Totaal
2019	100	100	100	100	100	100
2020	91	91	114	99	91	98
2021	80	86	114	94	81	93
2022	70	81	123	93	70	91
2023	64	81	133	95	65	93

Grafiek 28

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T1 2023 werden gemiddeld per maand 239.089 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 5.262 meer dan in T1 2022, wat een stijging inhoudt van 2,3%. Op 5 jaar tijd is er een daling van 5,3%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking daalt sterk met 8,6%. Er werden in T1 2023 gemiddeld 35.377 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. Wanneer we vergelijken met 2019, zien we een daling van 36,3%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend opnieuw dalende is. Hun aantal bedraagt 91.066 in T1 2023, d.i. een stijging met 0,9% in vergelijking met T1 2022. In vergelijking met T1 2019 werden 18,7% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zien we een stijging in T1 2023: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 7,4% op jaarbasis. Er werden gemiddeld 112.646 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. In T1 2023 worden 32,6% meer onderbrekingsuitkeringen voor thematisch verlof betaald dan in T1 2019. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 33,7% in T1 2019 tot 47,1% in T1 2023.

5.2 Tijdskrediet

Tabel 25
Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet

	T1 2019	T1 2022	T1 2023	Evol. T1 2019 - T1 2023	Evol. T1 2022 - T1 2023
Gewest					
Vlaams Gewest	83.256	67.906	68.761	-17,4%	+1,3%
Waals Gewest	24.296	19.089	19.208	-20,9%	+0,6%
Brussels Hfdst. Gewest	4.422	3.249	3.097	-30,0%	-4,7%
Geslacht					
Mannen	43.937	38.851	41.712	-5,1%	+7,4%
Vrouwen	68.036	51.393	49.354	-27,5%	-4,0%
Leeftijd					
< 30 jaar	2.839	2.131	2.012	-29,1%	-5,6%
30 - 49 jaar	36.952	31.222	30.039	-18,7%	-3,8%
50 jaar of meer	72.183	56.892	59.015	-18,2%	+3,7%
Stelsel					
Einde loopbaan	66.543	53.223	55.744	-16,2%	+4,7%
Met motief	38.597	37.008	35.318	-8,5%	-4,6%
Zonder motief	6.833	13	4	-99,9%	-69,2%
Onderbreking					
Volijds	4.243	3.872	3.751	-11,6%	-3,1%
Halftijds	24.205	18.157	17.988	-25,7%	-0,9%
Vermindering met 1/5	83.525	68.215	69.327	-17,0%	+1,6%
Totaal	111.973	90.244	91.066	-18,7%	+0,9%
Zonder uitkeringen	10.332	6.564	5.402	-47,7%	-17,7%
Totaal	122.305	96.808	96.468	-21,1%	-0,4%

In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector stijgt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in T1 2023 op jaarbasis met 0,9%. We zien een daling bij de vrouwen van 4,0% en een stijging bij de mannen van 7,4%. Het stelsel einde loopbaan kent een stijging van 4,7%, dit verklaart eveneens de stijging bij de leeftijdsklasse 50 jaar of meer (+3,7%).

Het tijdskrediet zonder motief, afgeschaft sinds 1 april 2017, blijft van toepassing op alle eerste aanvragen en aanvragen om verlenging waarvoor de werkgever een schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen vóór 1 april 2017. In T1 2023 is dit stelsel quasi uitgedoofd. Ook het aantal werknemers met tijdskrediet zonder uitkeringen daalt om dezelfde reden: in T1 2023 zijn er gemiddeld nog slechts 5.402 werknemers per maand.

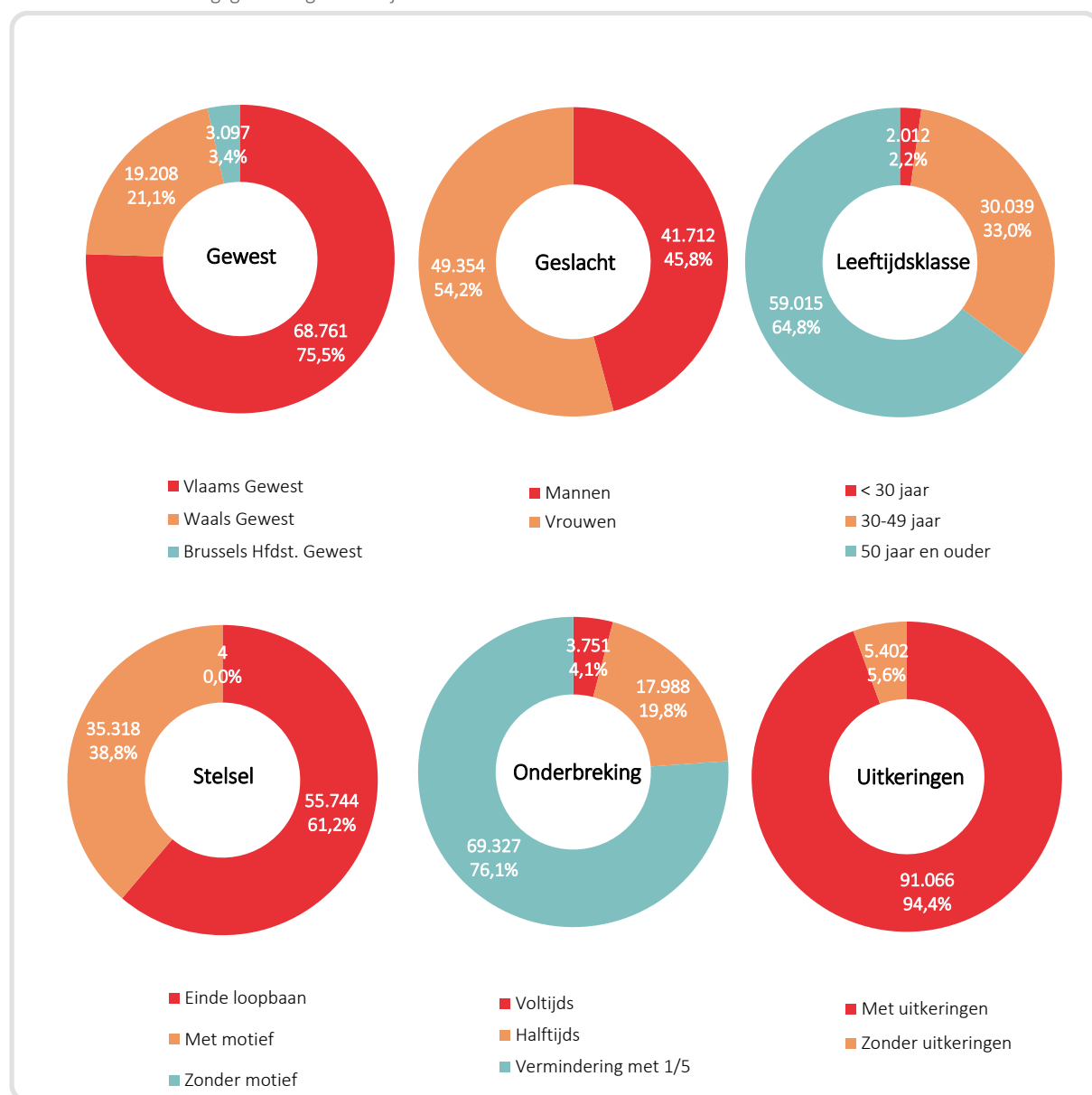
Ten opzichte van T1 2019 zien we een daling van 18,7% van de uitkeringsstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor T1 2023 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 75,5% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 64,8% ouder is dan 50 jaar, 61,2% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt, 76,1% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 94,4% een onderbrekingsuitkering geniet. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel 54,2%.

Vanaf 1 juli 2020 werd corona-tijdskrediet ingevoerd om de economische moeilijkheden door de coronacrisis het hoofd te bieden. Het is enkel bedoeld voor werknemers die werken bij een werkgever van wie de onderneming is erkend als in herstructurering of in moeilijkheden. Het betreft een gedeeltelijke onderbreking (halftijds of 1 vijfde) met een minimumduur van 1 maand en een maximumduur van 6 maanden. In T1 2023 waren er in dit kader maandelijks gemiddeld 38 betalingen.

Grafiek 29

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet

5.3

Thematische verloven

Tabel 26
Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof

	T1 2019	T1 2022	T1 2023	Evol. T1 2019 - T1 2023	Evol. T1 2022 - T1 2023
Gewest					
Vlaams Gewest	61.103	76.383	82.062	+34,3%	+7,4%
Waals Gewest	19.543	23.833	25.693	+31,5%	+7,8%
Brussels Hfdst. Gewest	4.335	4.659	4.891	+12,8%	+5,0%
Geslacht					
Mannen	25.639	35.000	38.319	+49,5%	+9,5%
Vrouwen	59.342	69.876	74.327	+25,3%	+6,4%
Leeftijd					
< 30 jaar	9.674	8.894	8.647	-10,6%	-2,8%
30 - 49 jaar	61.453	79.243	86.191	+40,3%	+8,8%
50 jaar of meer	13.855	16.739	17.807	+28,5%	+6,4%
Stelsel					
Ouderschapsverlof	65.170	83.498	90.120	+38,3%	+7,9%
Medische bijstand	19.452	20.797	21.844	+12,3%	+5,0%
Palliatieve zorgen	359	347	356	-0,7%	+2,7%
Mantelzorg	0	233	326	-	+39,6%
Onderbreking					
Voltdijs	10.284	10.990	11.010	+7,1%	+0,2%
Halftijds	19.379	23.083	25.508	+31,6%	+10,5%
Vermindering met 1/5	55.318	56.027	58.366	+5,5%	+4,2%
Vermindering met 1/10	0	14.775	17.763	-	+20,2%
Totaal	84.981	104.875	112.646	+32,6%	+7,4%
Zonder uitkeringen	6.269	4.948	5.200	-17,1%	+5,1%
Totaal	91.250	109.824	117.846	+29,1%	+7,3%

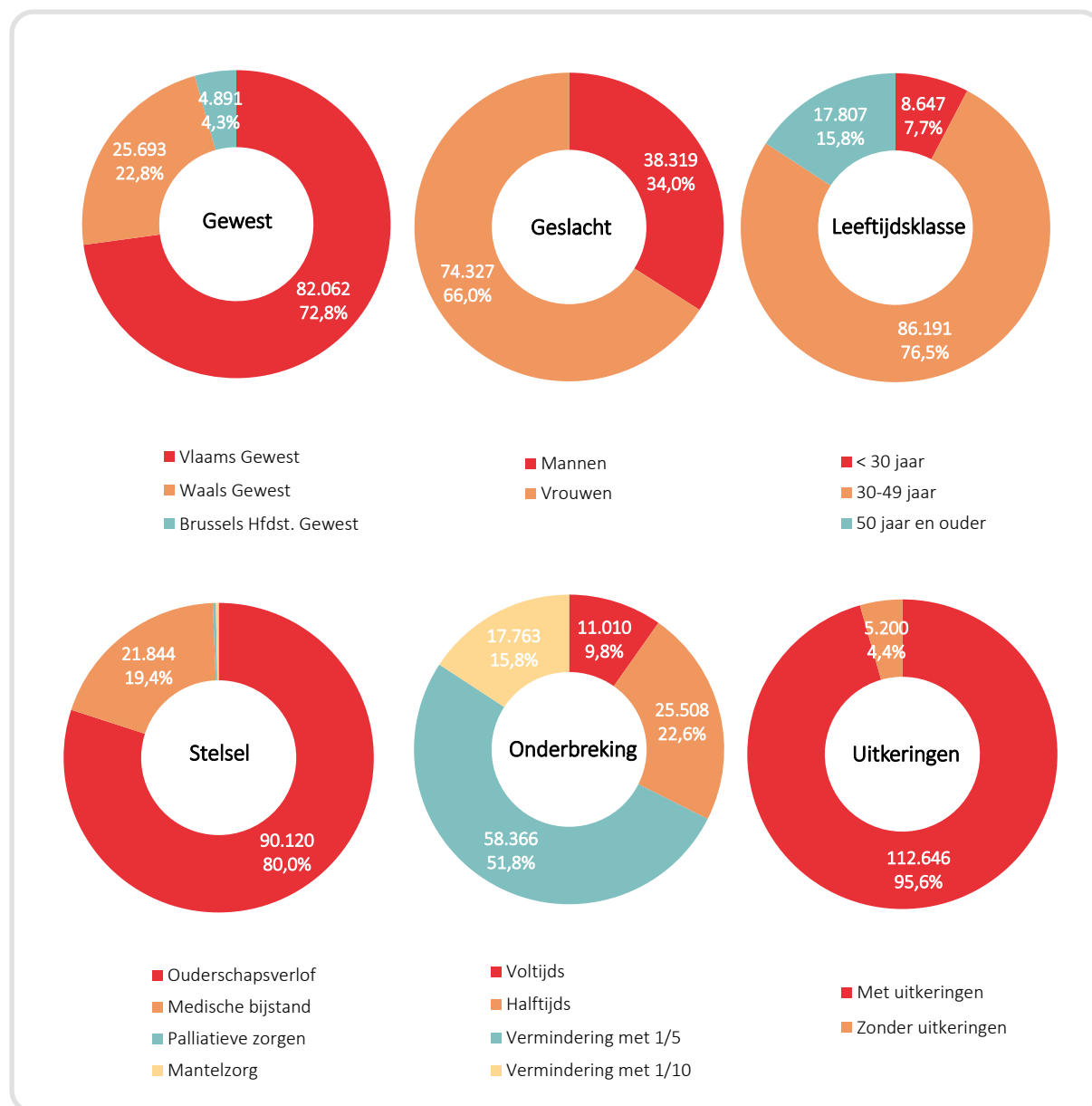
De vier vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand, het palliatief verlof en het verlof voor mantelzorg - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in et kader van die stelsels stijgt in T1 2023 met 7,4% op jaarbasis. Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gestegen met 5,1% in vergelijking met T1 2022.

De stijging op jaarbasis van de thematische verloven met uitkeringen doet zich in alle gewesten voor en voor beide geslachten. De stijging is het grootst bij de mannen (+9,5% in vergelijking met +6,4% bij de vrouwen). Bij alle vier vormen van thematisch verlof is er een stijging op jaarbasis. Wanneer we naar het regime van de onderbreking gaan kijken, zien we dat het aantal uitkeringsgerechtigden met een voltijdse onderbreking op jaarbasis stijgt met 0,2%. Voor de halftijdse onderbreking bedraagt de stijging 10,5%.

De vermindering met 1/10de neemt sterk toe met 20,2%. Wat leeftijd betreft zien we een daling bij de leeftijdsklasse minder dan 30 jaar. Bij de overige leeftijdsklassen is er een stijging.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (72,8%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (51,8%). Volgens leeftijdsklasse valt de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30-49 jaar (76,5%). Dit laat zich verklaren door het grote relatieve belang van het ouderschapsverlof (80,0%), waarvoor deze leeftijdsklasse als de voornaamste doelgroep kan gelden. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (66,0%).

Grafiek 30
Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thema-
tisch verlof

Sinds juni 2019 is het mogelijk om in het kader van ouderschapsverlof de werktijd ook te onderbreken met 1/10 van de werktijd. In T1 2023 hebben 17.763 werknemers hun werktijd vermindert met 1/10.

Op 1 oktober 2019 trad het verlof voor erkende mantelzorgers in werking. Het is vanaf september 2020 mogelijk deze vorm van thematische verloven aan te vragen. In T1 2023 waren er maandelijks gemiddeld 326 betalingen.

Vanaf 1 mei 2020 tot en met 30 september 2020 is tijdelijk het corona-ouderschapsverlof ingevoerd. Hiermee werd beoogd de organisatie van kinderopvang voor werkende ouders bij sluiting van de school of crèche te verhelpen.

5.4

Loopbaanonderbreking

Tabel 27

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal

	T1 2019	T1 2022	T1 2023	Evol. T1 2019 - T1 2023	Evol. T1 2022 - T1 2023
Entiteiten					
Federale	11.327	9.003	8.730	-22,9%	-3,0%
Gefedereerde	44.216	29.705	26.647	-39,7%	-10,3%
Gewest					
Vlaams Gewest	34.924	18.310	14.813	-57,6%	-19,1%
Waals Gewest	17.899	17.973	18.160	+1,5%	+1,0%
Brussels Hfdst. Gewest	2.720	2.425	2.404	-11,6%	-0,9%
Geslacht					
Mannen	16.057	11.356	10.668	-33,6%	-6,1%
Vrouwen	39.486	27.351	24.709	-37,4%	-9,7%
Leeftijd					
< 30 jaar	619	418	381	-38,4%	-8,9%
30 - 49 jaar	12.114	7.971	7.840	-35,3%	-1,6%
50 jaar of meer	42.810	30.319	27.156	-36,6%	-10,4%
Stelsel					
Einde loopbaan	38.418	27.274	24.260	-36,9%	-11,1%
Algemeen stelsel (vermindering)	14.972	9.394	8.928	-40,4%	-5,0%
Volledig	2.153	2.039	2.189	+1,7%	+7,3%
Onderbreking					
Voltijds	2.153	2.039	2.189	+1,7%	+7,3%
Halftijds	22.251	14.745	12.897	-42,0%	-12,5%
Vermindering met 1/5	29.115	20.616	19.166	-34,2%	-7,0%
Andere	2.024	1.307	1.125	-44,4%	-13,9%
Totaal	55.543	38.708	35.377	-36,3%	-8,6%
Zonder uitkeringen	1.081	869	859	-20,6%	-1,2%
Totaal	56.624	39.577	36.236	-36,0%	-8,4%

De evolutie van de loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijk niveau.

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking daalt in T1 2023 met 8,6% op jaarbasis. Het aantal onderbrekingen zonder uitkeringen daalde met 1,2%. De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich in bijna elk van de geschetste profielsegmenten voor. Ze is het sterkst in het Vlaams Gewest (-19,1%).

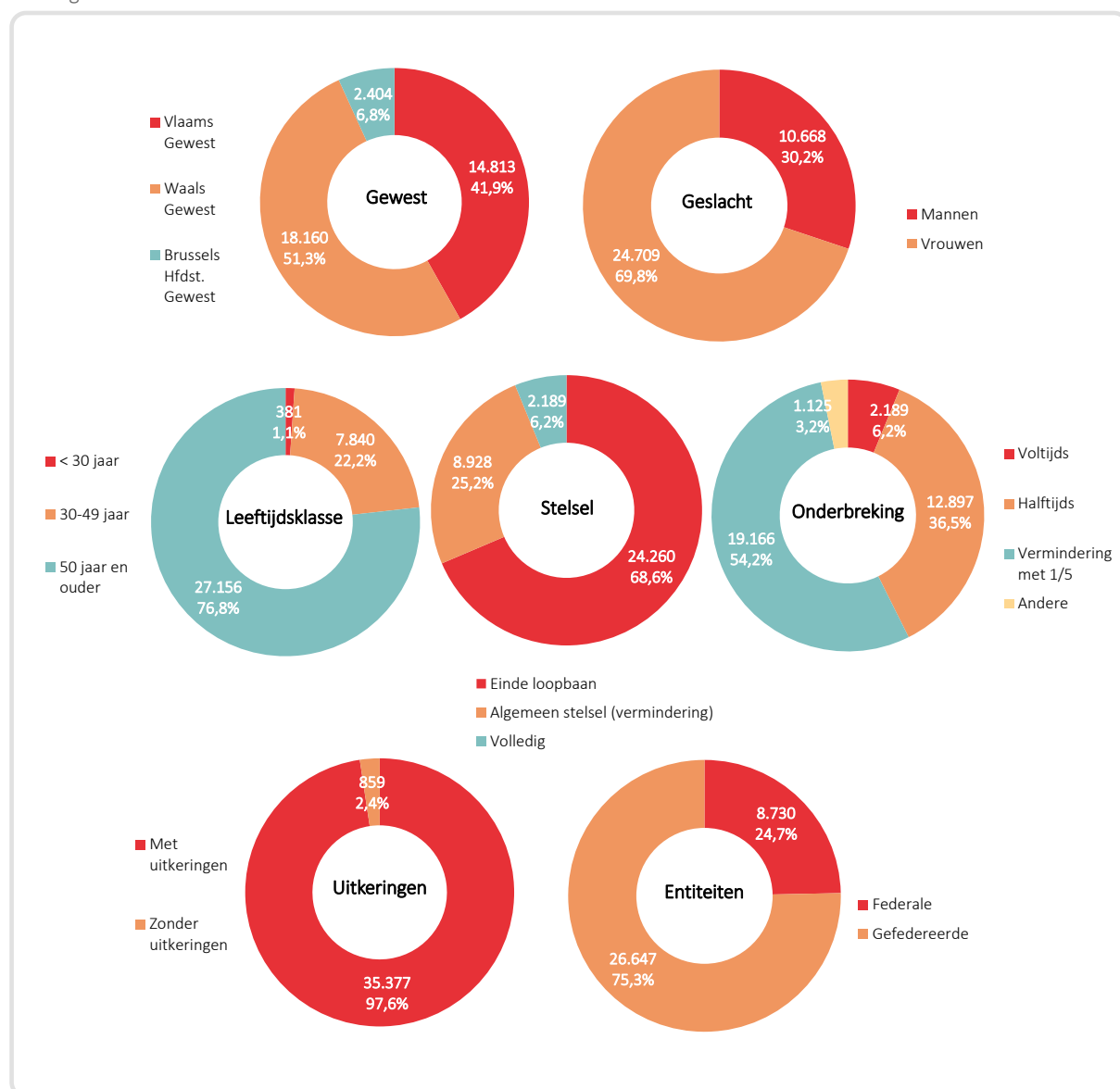
In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Wallonië blijft het aantal stabiel. De gefedereerde entiteiten kennen een grotere daling dan de federale entiteiten. Ze dalen met respectievelijk 10,3% en 3,0%. Wat leeftijd betreft zien we een sterke vermindering bij de leeftijdsklasse 50 jaar of meer van -10,4% op jaarbasis.

Ten opzichte van T1 2019 zien we een sterke daling van het aantal onderbrekingsuitkeringen met 36,3%. De daling is het grootst in het Vlaams Gewest (-57,6%) ten gevolge van de invoering van het zorgkrediet. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een daling met 11,6%. In het Waals Gewest steeg het aantal onderbrekingsuitkeringen met 1,5% sinds T1 2019.

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt het op dat het grotendeels gaat om 50-plus-sers (76,8% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (68,6% van de gevallen). Iets meer dan de helft van de gevallen betreft een onderbreking met 1/5 (54,2%). Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden zijn vrouwen (69,8%).

Grafiek 31

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking: totaal

5.5

Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens motief

Tabel 28

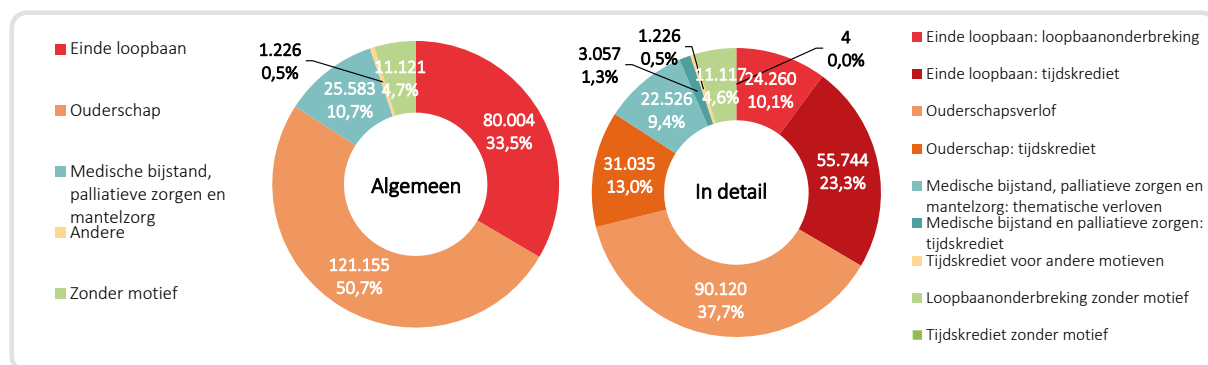
Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

	T1 2019	T1 2022	T1 2023	Evol. T1 2019 - T1 2023	Evol. T1 2022 - T1 2023
Einde loopbaan	104.961	80.497	80.004	-23,8%	-0,6%
Loopbaanonderbreking	38.418	27.274	24.260	-36,9%	-11,1%
Tijdscrediet	66.543	53.223	55.744	-16,2%	+4,7%
Ouderschap	99.382	115.639	121.155	+21,9%	+4,8%
Thematisch verlof	65.170	83.498	90.120	+38,3%	+7,9%
Tijdscrediet	34.212	32.141	31.035	-9,3%	-3,4%
Medische bijstand, palliatieve zorgen en mantelzorg	23.093	24.901	25.583	+10,8%	+2,7%
Thematische verloven	19.811	21.377	22.526	+13,7%	+5,4%
Tijdscrediet	3.282	3.524	3.057	-6,9%	-13,3%
Andere					
Tijdscrediet voor andere motieven	1.103	1.343	1.226	+11,2%	-8,7%
Zonder motief	23.958	11.446	11.121	-53,6%	-2,8%
Loopbaanonderbreking	17.125	11.433	11.117	-35,1%	-2,8%
Tijdscrediet	6.833	13	4	-99,9%	-69,2%
Totaal	252.497	233.826	239.089	-5,3%	+2,3%

Hoewel het tijdscrediet, het thematisch verlof en de loopbaanonderbreking drie verschillende stelsels uitmaken, bestaat er doorheen de drie stelsels een zekere overlap wat betreft de motieven waarvoor een werknemer een bepaalde onderbreking kan kiezen. Zo bestaat er zowel in het tijdscrediet als in de loopbaanonderbreking een eindeloopbaanstelsel. Sinds het ontstaan van het tijdscrediet met motief, kan men binnen dit stelsel bovendien een extra recht krijgen om prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven als die van de thematische verloven. (Dat recht kan men krijgen bovenop het recht op thematische verlof. De toegangsvoorwaarden voor tijdscrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verloven: leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking, enz.). De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdscrediet met motief. Voor de loopbaanonderbreking zijn geen motieven gespecificeerd.

Wanneer we doorheen de drie stelsels de verhoudingen van het aantal uitkeringsgerechtigden bekijken volgens motief, zien we hoe het merendeel van de onderbrekingen betrekking heeft op een motief i.v.m. ouderschap (50,7%). Dit aandeel is hoger dan voor de onderbrekingen in het kader van een eindeloopbaanstelsel (33,5%). Alle overige motieven (incl. de niet-gespecificeerde motieven) maken samen slechts 15,9% uit van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Grafiek 32
Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels
samen

6

Overige uitkeringen

6.1

Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

6.1.1

Volgens stelsel

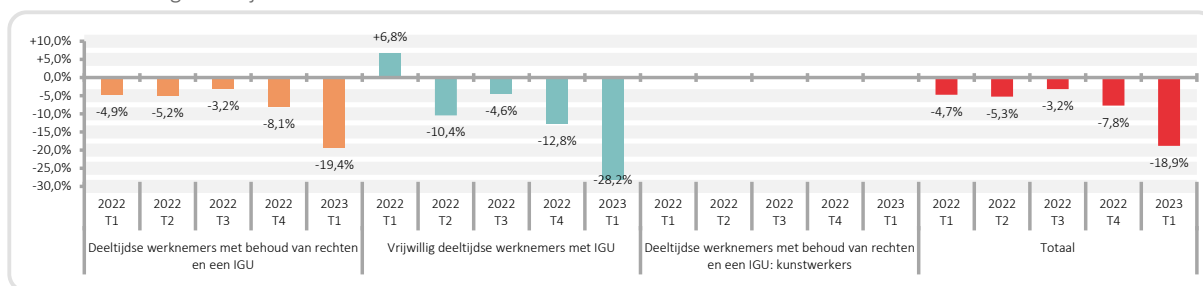
Tabel 29

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

T1	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU: kunstwerkers	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU: kunstwerkers	Totaal
2019	35.694	424	0	36.118	100	100		100
2020	34.022	407	0	34.429	95	96		95
2021	32.516	448	0	32.963	91	106		91
2022	30.920	478	0	31.398	87	113		87
2023	24.934	343	199	25.477	70	81	100	71
Evol. 2019-2023	-30,1%	-19,1%	-	-29,5%				

Grafiek 33

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T1 2023 werden gemiddeld 25.477 deeltijdse werknemers geteld per maand. Dat zijn er 5.922 of 18,9% minder dan in T1 2022.

Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,3%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Voor deze subgroep daalt het aantal betalingen op jaarbasis met 28,2%.

Sedert oktober 2022 onderscheiden we ook deeltijdse kunstwerkers ⁶ met een IGU. Zij vertegenwoordigen 0,8% van het totaal aantal betalingen IGU.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt in T1 2023 op jaarbasis met 19,4%. Dat is een veel grotere daling dan tijdens de voorbije trimesters werd opgetekend. De versnelling van de dalende trend laat zich verklaren door een aantal reglementaire wijzigingen die werden ingevoerd in 2015 m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU. Na een vertraging tijdens de Coronacrisis, vooral na de bevrozing van de degressiviteit, is er sinds begin 2022 een versnelling.

⁶ Hoofdstuk XII van het KB betreffende de werkloosheidsreglementering van 25.11.1991.

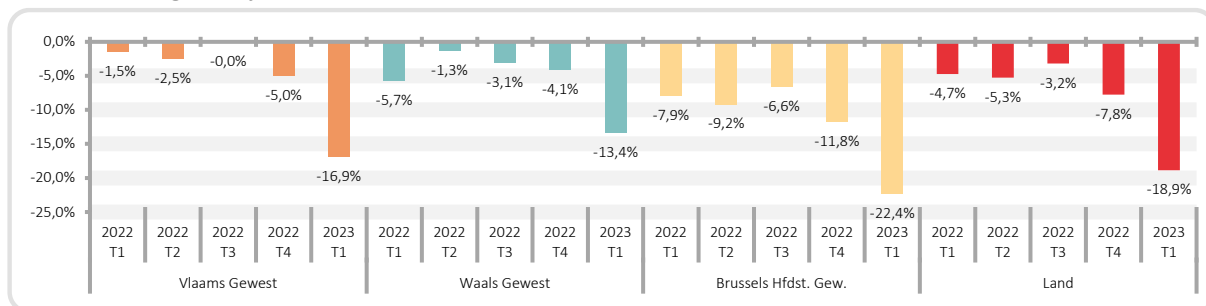
6.1.2

Volgens gewest

Tabel 30
Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest

T1	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	16.454	3.973	15.691	36.118	100	100	100	100
2020	15.762	3.874	14.793	34.429	96	98	94	95
2021	15.002	3.589	14.372	32.963	91	90	92	91
2022	14.778	3.383	13.237	31.398	90	85	84	87
2023	12.273	2.931	10.272	25.477	75	74	65	71
Evol. 2019-2023	-25,4%	-26,2%	-34,5%	-29,5%				

Grafiek 34
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Sinds T1 2019 is het aantal deeltijdse werknemers in het Vlaams Gewest, in het Waals Gewest, en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedaald met respectievelijk 25,4%, 26,2% en 34,5%.

Op jaarbasis noteren we een daling van 16,9% in het Vlaams Gewest, van 13,4% in het Waals Gewest, en van 22,4% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

6.1.3

Volgens geslacht

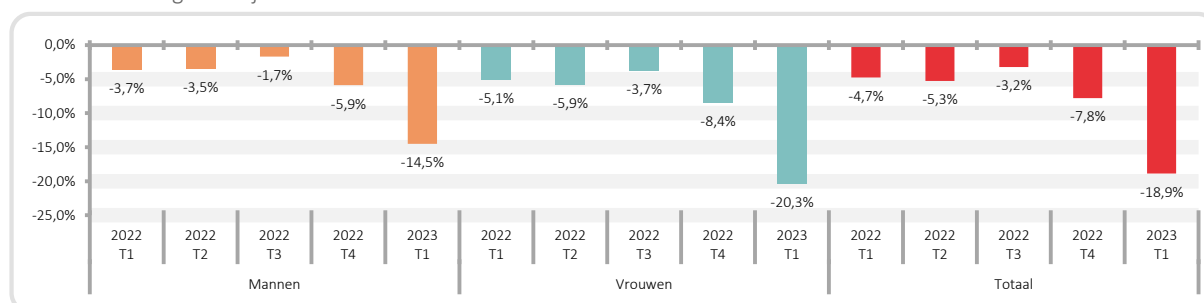
Tabel 31

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht

T1	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	8.692	27.426	36.118	100	100	100
2020	8.485	25.944	34.429	98	95	95
2021	8.143	24.820	32.963	94	90	91
2022	7.845	23.553	31.398	90	86	87
2023	6.708	18.769	25.477	77	68	71
Evol. 2019-2023	-22,8%	-31,6%	-29,5%			

Grafiek 35

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Sinds T1 2019 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers gedaald met 31,6% ten opzichte van 22,8% bij de mannelijke deeltijdse werknemers.

Op jaarbasis is er een daling bij de mannen van 14,5% en een daling bij de vrouwen van 20,3%.

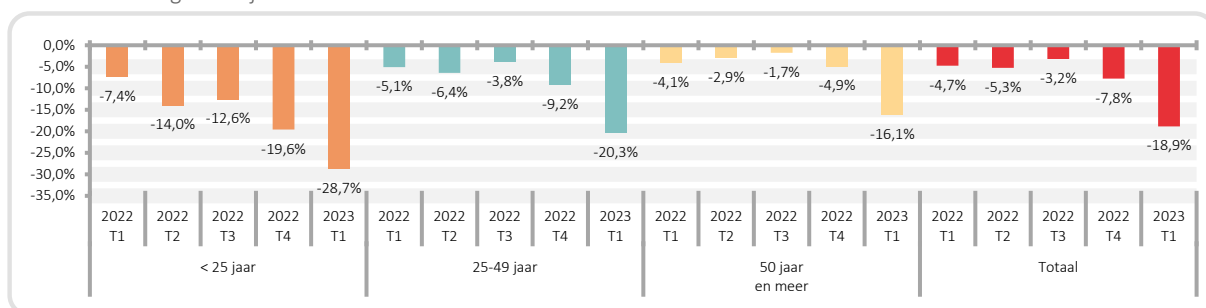
6.1.4

Volgens leeftijdsklasse

Tabel 32
Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijds-
klasse

T1	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal
2019	1.002	22.012	13.104	36.118	100	100	100	100
2020	867	20.725	12.838	34.429	86	94	98	95
2021	825	19.342	12.796	32.963	82	88	98	91
2022	764	18.363	12.272	31.398	76	83	94	87
2023	545	14.641	10.291	25.477	54	67	79	71
Evol. 2019- 2023	-45,6%	-33,5%	-21,5%	-29,5%				

Grafiek 36
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimes-
ter van het voorgaande jaar

Sinds T1 2019 is het aantal deeltijdse werknemers onder de 25 jaar met 45,6% gedaald. Het aantal mensen tussen 25 en 49 jaar is met 33,5% afgenomen en het aantal 50-plussers is in deze periode met 21,5% gedaald.

Het aandeel van de min 25-jarigen bij de deeltijdse werknemers bedraagt in T1 2023 slechts 2,1%.

Op jaarbasis daalt de populatie onder de 25 jaar met 28,7%, de populatie van 25 tot 49 jaar kent een daling van 20,3% en het aantal 50-plussers daalt met 16,1%.

6.2

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

6.2.1

Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het gewestelijke niveau. De RVA behoudt echter bepaalde verantwoordelijkheden over de uitvoering van betalingen, alsook over bepaalde reglementaire kaders die op het federale niveau behouden blijven. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid zijn op een operationele overdracht, blijft de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel het dagelijkse beheer uitoefenen. De overnames gebeuren echter niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoeslag [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoeslag, PWA-opleidingstoeslag, overstappremie en mobiliteitstoeslag) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest). Vanaf 1 april 2022 heeft het Brussels Hfdst. Gewest de opleidingsuitkering operationeel overgenomen van de RVA. In T1 2023 is de RVA nog operationeel verantwoordelijk voor 1) de kinderopvangtoeslag voor het Waals Gewest, en voor 2) de opleidingsuitkering, de stage-uitkering en de werkhervattingstoeslagen voor de Duitstalige Gemeenschap.

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattingstoeslag en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Nota bene: de vestigingsuitkering is bij overdracht feitelijk reeds uitgedoofd, aangezien hiervoor een begeleiding door het Participatiefonds noodzakelijk is en dit Fonds niet meer bestaat.

De bonussen (stage- en startbonus) werden zonder grote wijzigingen overgedragen naar het gewestelijke niveau. De overdracht omvat de bevoegdheid over de reglementering, attestatie en uitbetaling. Voor deze materies vond de overdracht bij alle gewestelijke diensten op hetzelfde moment plaats, m.n. 1 januari 2016. Aangezien de gewestelijke diensten na overdracht als operator voor de betalingen fungeren, zijn deze maatregelen binnen de RVA-statistieken uitdovend.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft. De SINE maatregel werd door de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk gewest afgeschaft, met ingang vanaf respectievelijk 01.01.2019 en 01.01.2021.

De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, was Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten

betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het ondertussen door alle gewesten werd opgeheven zonder overgangsmaatregelen. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

De doorstromingsprogramma's zijn overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017, met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat deze programma's op 31 december 2020 heeft afgeschaft. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend.

6.2.2

Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen

Tabel 33

Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

T1	2019	2020	2021	2022	2023	Evol. 2019-2023
Regionale bevoegdheid	59.207	55.973	43.254	41.863	35.578	-39,9%
Activa	35.327	35.947	29.709	29.936	26.376	-25,3%
SINE	9.898	9.527	8.337	7.952	6.555	-33,8%
Werkhervattingstoelage	10.026	7.500	4.904	3.320	2.160	-78,5%
Kinderopvangtoeslag	537	473	116	546	437	-18,6%
Opleidingsuitkering	539	173	108	82	26	-95,2%
Doorstromingsprogramma	2.863	2.330	54	0	0	-100,0%
Instapstage	17	23	27	26	24	+46,0%
Activa Start	0	0	0	0	0	-100,0%
Federale bevoegdheid	187	195	191	164	266	+41,8%
Tewerkstelling in een maatwerkbedrijf	187	195	191	164	145	-22,4%
Uitkeringen zorgsector	0	0	0	0	28	-
Uitkeringen voor interregionale mobiliteit	0	0	0	0	10	-
Uitkeringen voor knelpuntberoep	0	0	0	0	83	-
Totaal	59.395	56.169	43.446	42.026	35.843	-39,7%

Op jaarbasis noteren we voor elk van de werk- en activeringsmaatregelen een daling in T1 2023. De in september 2022 ingevoerde federale uitkeringen naar aanleiding van een werkhervatting in de zorgsector, in een knelpuntberoep of in een ander gewest⁷ vertegenwoordigen samen gemiddeld 120 betalingen per maand in T1 2023.

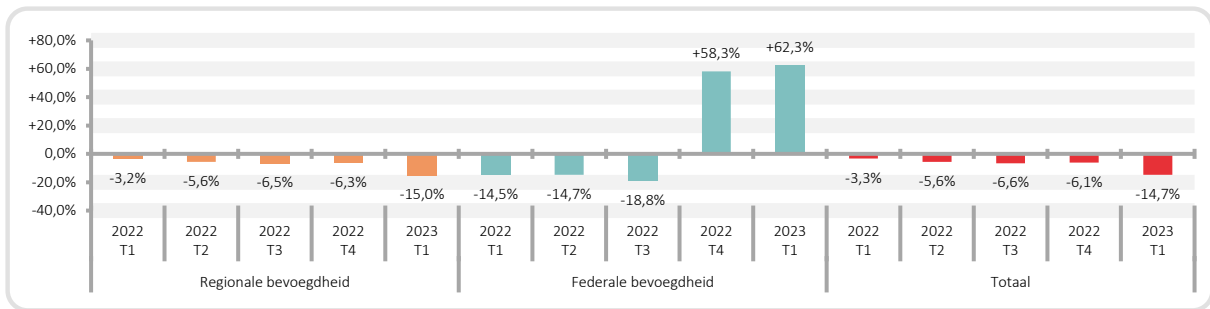
Uiteraard noteren we de grootste procentuele dalingen bij de uitdovende maatregelen. Voor het geheel van de regionale maatregelen bedraagt de jaarlijkse daling 15,0%.

Ten opzichte van T1 2019 noteren we een algemene daling met 39,9%. Het grootste stelsel in T1 2023, Activa, dat 73,6% van de maatregelen vertegenwoordigt, daalde met 25,3% ten opzichte van T1 2019.

⁷ De langdurig werkloze die wordt tewerkgesteld in een knelpuntberoep of in een ander gewest kan onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. ((BS 05.07.2022 – IW 01.09.2022). De werkloze (78 dagen volledige werkloosheid in 4 maanden) die wordt tewerkgesteld in de zorgsector kan onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11 (BS 10.11.2022 – IW 01.09.2022).

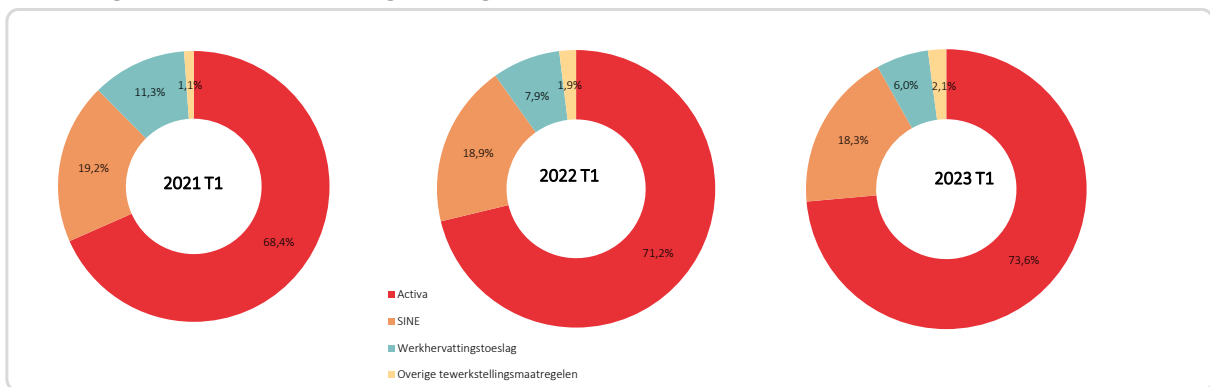
Grafiek 37

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Grafiek 38

Verhouding van de werk- en activeringsmaatregelen

6.3

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

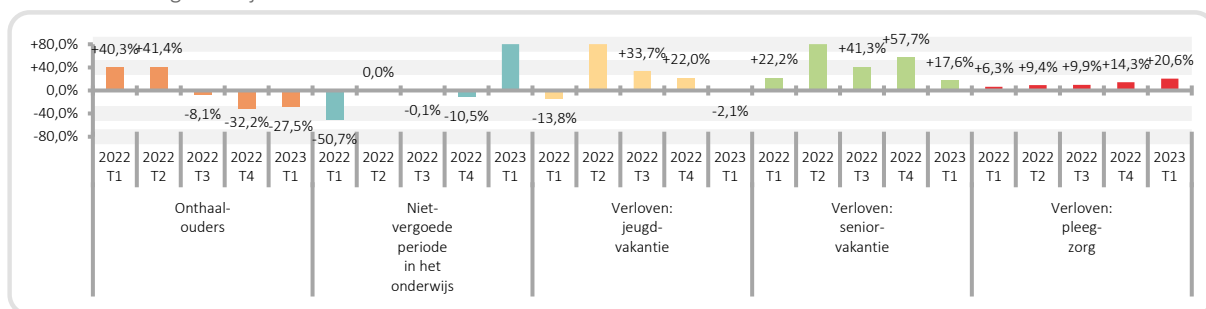
Tabel 34

Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

T1	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg
2019	1.868	11	2.029	179	178	100	100	100	100	100
2020	1.463	15	1.784	179	185	78	137	88	100	104
2021	661	1	1.978	105	128	35	6	97	59	72
2022	928	0	1.704	129	136	50	3	84	72	76
2023	673	7	1.668	151	164	36	69	82	85	92
Evol. 2019-2023	-64,0%	-31,3%	-17,8%	-15,3%	-7,9%					

Grafiek 39

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal betalingen neemt de voorbije trimesters licht af.

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. Logischerwijs zijn de betalingen binnen dit stelsel jaarlijks geconcentreerd in het derde trimester en worden hiervoor in de overige trimesters nagenoeg geen betalingen geregistreerd. Hun aantal neemt sedert 2019 stelselmatig af.

Uitkeringen die bedoeld zijn om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugd-vakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (senior-vakantie). Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(o)on(en) te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal uitkeringstrekkers binnen de verlofstelsels blijft zeer beperkt.

6.4

Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels

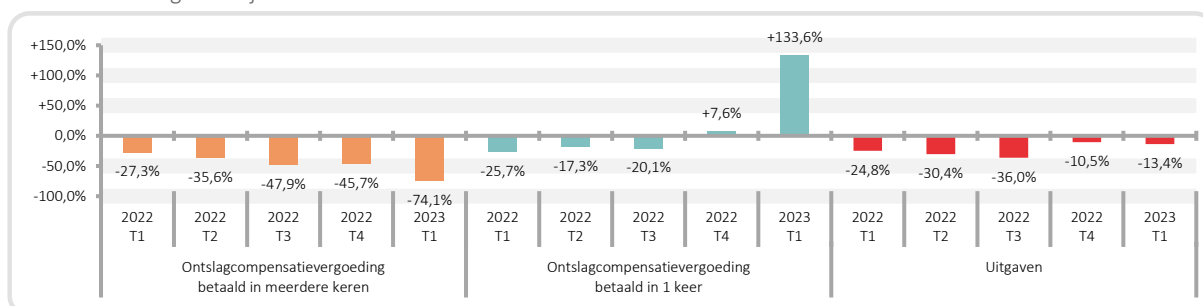
Tabel 35

Evolutie van de stelsels in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

T1	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Uitgaven	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Uitgaven
2019	1.664	547	24.461.091	100	100	100
2020	1.411	506	23.105.408	85	93	94
2021	1.519	427	22.194.370	91	78	91
2022	1.105	317	16.681.853	66	58	68
2023	286	741	14.446.019	17	135	59
Evol. 2019-2023	-82,8%	+35,4%	-40,9%			

Grafiek 40

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Voor de volledigheid geven we in dit deel nog een aantal minder vaak voorkomende uitkeringen weer die tot de verantwoordelijkheid van de RVA behoren, maar niet vallen onder één van de rubrieken die eerder in dit verslag aan bod kwamen.

De maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut zijn ontstaan uit de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die vanaf 2012 uitdooft. Vanaf 1 januari 2012 werd deze premie omgezet naar een regeling van onbepaalde duur, m.n. de ontslaguitkering – een eenmalige premie betaald aan ontslagen arbeiders.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn

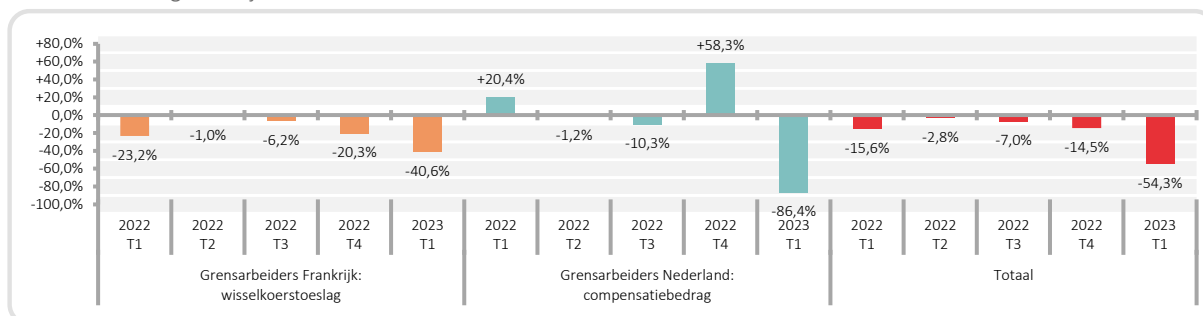
minstens ten dele is gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt geleidelijk de ontslaguitkering, die ondertussen dan ook nagenoeg is uitgedoofd.

Algemeen vertoont ook het aantal ontslagcompensatievergoedingen de voorbije jaren een neerwaartse tendens. In de recentste trimesters zien we een verschuiving van de vergoedingen betaald in meerdere keren naar de éénmalig uitgekeerde vergoedingen. De uitgaven, die een beeld geven op de globale evolutie van deze maatregelen, nemen echter nog steeds af.

Tabel 36
Evolutie van de uitdovende stelsels

T1	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal
2019	157	60	26	243	100	100	100	100
2020	114	60	11	184	73	99	41	76
2021	121	33	3	156	77	54	11	64
2022	93	39	0	132	59	66	0	54
2023	55	5	0	60	35	9	0	25
Evol. 2019- 2023	-64,9%	-91,1%	-100,0%	-75,2%				

Grafiek 41
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Als laatste kunnen we nog een aantal uitdovende stelsels vermelden, waarvoor de RVA echter tot de laatste verrichte betaling een verantwoordelijkheid blijft dragen.

Voor het halftijds brugpensioen werd de toegang stopgezet in 2012 bij de hervorming van het brugpensioen naar SWT. De voorbije trimesters vallen in dit stelsel geen betalingen meer te tellen. Daarnaast worden tot op vandaag nog een aantal betalingen verricht in het kader van de wisselkoerstoeslag voor grensarbeiders in Frankrijk en de compensatiebedragen voor grensarbeiders in Nederland.

De wisselkoerstoeslag was gericht op Belgische grensarbeiders in Frankrijk om (voorafgaand aan de invoering van de euro) het relatieve loonverlies te compenseren dat werd veroorzaakt door de schommelende wisselkoers tussen de Franse en de Belgische munt. De compensatievergoeding betreft dan weer een vergoeding aan Belgische grensarbeiders in Frankrijk en Nederland voor hun hogere socialezekerheidsbijdragen. Voor de compensatiebedragen voor Franse grensarbeiders zijn sinds 2016 geen betalingen meer geteld. Voor de wisselkoerstoeslagen en de compensatiebedragen voor Nederlandse grensarbeiders worden tot op vandaag nog een klein aantal betalingen verricht. Ondanks een aantal schommelingen in het aantal verwerkte betalingen doorheen de tijd, vertonen deze stelsels bij gebrek aan nieuwe instroom logischerwijs algemeen een dalende trend.

Lijst van tabellen en grafieken

Woord vooraf.....	3
1 Het trimester in vogelvlucht	7
Tabel 1 Algemeen overzicht van de groepen uitkeringstrekkers	7
Grafiek 1 Evolutie van de groepen uitkeringstrekkers op jaarbasis	9
Grafiek 2 Evolutie van de onderlinge verhouding van de uitkeringstrekkers	11
2 Maatschappelijke en socio-economische context	13
Tabel 2 Conjuncturele indicatoren	14
Grafiek 3 Variatie t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	14
Tabel 3 Evolutie van het bbp	15
Tabel 4 Geharmoniseerde werkloosheidsgraad	16
Grafiek 4 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad	16
Tabel 5 Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad	18
Grafiek 5 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad	18
Tabel 6 Geharmoniseerde inactiviteitsgraad	19
Grafiek 6 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad	19
Grafiek 7 Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	20
3 Volledige werkloosheid	21
Tabel 7 Evolutie van de UVW (WZ + NWZ)	21
Grafiek 8 Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar ..	21
Grafiek 9 Verhouding van de UVW	22
Tabel 8 Evolutie van de UVW-WZ volgens stelsel	23
Grafiek 10 Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	23
Tabel 9 Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest	25

Grafiek 11	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	25
Tabel 10	Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht	26
Grafiek 12	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	26
Tabel 11	Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse	27
Grafiek 13	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	27
Tabel 12	Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur	28
Grafiek 14	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	28
Tabel 13	Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie.....	29
Grafiek 15	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	29
Tabel 14	Evolutie van de UVW-NWZ volgens stelsel	30
Grafiek 16	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	30
Grafiek 17	Verhouding van de UVW-NWZ volgens stelsel	31
Tabel 15	Evolutie van de bijzondere vrijstellingen volgens type	33
Grafiek 18	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	33
Grafiek 19	Onderlinge verhouding van de bijzondere vrijstellingen	33
Grafiek 20	De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom	34
Tabel 16	Evolutie van de dynamische stromen van de UVW-WZ.....	35
Grafiek 21	Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers en bepaling van de uitstroomrichting	36
Tabel 17	Evolutie van de NVNW-WZ (niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden) volgens inschrijvingsvorm	37
Grafiek 22	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	37
4	Tijdelijke werkloosheid	39
Tabel 18	De evolutie van de tijdelijke werkloosheid in kerncijfers	39
Tabel 19	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden volgens bedrijfstak ...	40
Grafiek 23	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	40
Tabel 20	Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid.....	41
Grafiek 24	Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid	41

Grafiek 25	Verdeling van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden	42
Tabel 21	Evolutie van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden.....	42
Tabel 22	Evolutie van de tijdelijk werklozen volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden	43
Grafiek 26.....		43
Tabel 23	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in fysieke eenheden volgens geslacht.....	44
Grafiek 27	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	44
5	Onderbrekingsuitkeringen	45
Tabel 24	Evolutie van de uitkeringstrekkers in loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof	46
Grafiek 28	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	47
Tabel 25	Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet	48
Grafiek 29	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet	49
Tabel 26	Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof.....	50
Grafiek 30	Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof	51
Tabel 27	Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal	53
Grafiek 31	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking: totaal.....	54
Tabel 28	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen.....	55
Grafiek 32	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen.....	56
6	Overige uitkeringen.....	58
Tabel 29	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel.....	58
Grafiek 33	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	59
Tabel 30	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest	60
Grafiek 34	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	60
Tabel 31	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht.....	61
Grafiek 35	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	61
Tabel 32	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse	62
Grafiek 36	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	62
Tabel 33	Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen volgens stelsel	65
Grafiek 37	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	66

Grafiek 38	Verhouding van de werk- en activeringsmaatregelen	66
Tabel 34	Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven	67
Grafiek 39	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	67
Tabel 35	Evolutie van de stelsels in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	68
Grafiek 40	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	68
Tabel 36	Evolutie van de uitdovende stelsels.....	69
Grafiek 41	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	69
7	Lijst van tabellen en grafieken	70

